

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

4

23 480

1643 10

9

P. 302.

A N A L Y S I S

LIBRI III. Cod. tit. XX.

UBI DE

HÆREDITATE AGATUR,

VEL UBI

HEREDES SCRIPTI

IN POSSESSIONEM

MITTI POSTULARE

DEBEANT.

QVAM

D. T. O. M. A.

SUB PRÆSIDIO

DN. JOH. OTTONI STABORIS, J. U. D.

CELEBERRIMI, CODICIS ET FEUDALIIUM

consuetudinum in alma ARGENTORATENSIIUM UNIVER-

SITATE Professoris meritissimi, Patroni & Præceptoris

devoto pectoris cultu ætatim

prosequendi.

Publico Solemnig, examine ventilandam
proponit

die 15. Augusti.

JOHANNES SEBASTIANUS GAMBS,

ARGENTORATENSIS.

AUCTOR ET RESPONDENS.

OS: O: SO

ARGENTORATI

Typis JOHANNIS RPPPII

DC. XLIII.

tri-
nis
fo-
liri-
per
rare
men
non
dio-
ritus
iant.
nares

ima-
latur
ditur
acci-
is est,
a aer,
at ex-
ed qua
sano in,
de loc.
ex con-
g, ut
v. Per-
teriam
ustiam
ir, arq,
de loc.
est ma-
ie clau-
qui vox
ua dici-
lingua
qua

VIRIS
NOBILISSIMIS,
AMPLISSIMIS,
DN. JOH. MICHAELI STEMLERO.
DN. JOHANNI WENCHERO.

eminentibus pariter in
remp. universitatemque
meritis excellentissimis.

illi Consulari
huic Tredecimviro
& Scholarchæ
Inclytis, felicibus,

pijs
cum æterno obsequio,
devotoq; cultu
S. P. D.

tantorum patronorum
cliens humillimus
Cognatus observantissimus

Johannes Sebastianus Gams, Argent.
Auctor & Resp.

uæ præcipue sunt, Viri Amplissimi, ad proficien-
dum propositæ viæ: alteram syntheticam, alte-
ram vocant Analyticam. Ista fundamenta no-
stræ jurisprudentiæ, hæc textuum accuratius ex-
plicandorum rationem monstrat & ostendit. Utramque ut
conjungeret Excellentissimus Dn. D. T A B O R. antecessor al-
mæ hujus Universitatis longè celeberrimus Patronus & Præ-
ceptor

cultores amplexamini, firmiter sperare jubent. Fateor sane, nihil in his thesibus reperiri, quod aut dignitati vestrae aut prudentiae respondeat, sed nec ea confidentia, quasi responderent, consecravi. Non enim laudibus vestris aequum praestare, aut egregia in bonas litteras merita hic describere in animum induxi. Brevitas paginae prohibet, nec vestra patitur moderatio. Sufficit enim vobis sola virtus, ipsaque in se sat amplum praemium nanciscitur. Paremus ergo sanctissimis voluntatibus, nec amplius tam quid virtutes mereantur, quam quid aures vestrae modestiaeque ferre queant cogitamus. Quare & ego, ubi primo ad disputationis hujus dedicationem accessi, nulla de re fui sollicitus, nisi ut pro tot tantisque in me a vestris amplitudinibus cumulatibus beneficiis, pro tutoria etiam fide, qua a te, Stemlere Nobilissime, patrone colendissime prolixè expertus sum, gratum animū, nō tam omuneris praestantia, quam humilitate affectus, piisque precibus demonstrarem. Valete patria patres, & diu Reip., splendidis familiis, nobisque omnibus vivite felices, magnifici, gloriosi. Valete patroni optimi, & hoc quaecunque devoti animi monumentum benevola mente accipite, me denique inter vestros clientes benigne numerare haud dedignamini. Per scriptum Argent. VI. Idus Augusti Anno reparatae Salutis M. DC. XLIII.

LIBRI

41
482

LIBRI III. Cod. tit. XX.

UBI DE

HÆREDITATE AGATUR,

VEL UBI HEREDES SCRIPTI IN POS-

SESSIONEM MITTI POSTULA-

RE DEBEANT.

L. un. Imp. VALERIANUS & GALLIENUS AA.

Messia (vulgo Messale)

Illic ubi res hereditarias esse proponis, heredes in possessionem rerum hereditariarum mitti postulandum est. Ubi autem domicilium habet qui convenitur, vel si ibi, ubi res hereditaria sita sunt, degit: hæreditatis erit controversia terminanda. Dat. 7. Kal. Maij, Seculari & Donato. Cofs.

ANALYSIS.

Prolegomena, continentia partem generalem.

THESIS I.

Aggressurus, bono cum Deo, explicationem l. un. C. ubi de hereditate agatur, vel ubi heredes scripti in possessionem mitti postulare debeant, ut multa de materia utilitate disseram supervacuum esse judico; illis potius laudandorum thematum suorum cura relinquenda, quorum usus haud ita manifestus est: de competenti foro quaestio, quam sit necessaria, primum statim iudiciorum introitus docet. Rectius contra & magis ex ordine facere mihi videbor, si proxijs, cujusda loco, ipsam intercriptionem

A

BRI

nem & subscriptionem pleniori paullo stylo proponam. Ita autem se habet inscriptio. IMPERATORES VALERIANUS & GALLIENUS. AA. MESSIÆ.

2. Patere hic omnibus credo quid velit sibi vox: IMPERATORES: non nudi tituli esse honorem, qualem etiam præfici duces rebus egregie gestis, fortibusque facinoribus perpetratis meruerunt. Et id est quod Plinius Panegyrista c. 12. n. 1. ait. *Vident enim Romanum ducem, unum ex illis veteribus & præfatis, quibus Imperatorum nomina addebant conrectis cadibus campi, & insecta victoris maria* Hinc & Titum apud Suetonium in eius vita c. 5. Cæsarem adhuc, Augustique filium, superata Hierosolyma, favore militum IMPERATOREM vocatum legimus: similis huius vocis acceptio occurrit in Tac. 1. A. 3. 21. 9. 21. 5. 8. 7. locisq; infinitis aliis. Et hanc quidem nominis notationem à nostro sensu esse alienam, quemvis facile videre autumo; præsertim cum in hoc significato vox Imperatoris semper nomini proprio soleat postponi: id forte observatu dignius: quod vox Imperatoris quando nomini proprio præponitur nativum suum semper retinuerit sensum: ut is sit, qui Romanæ dominationi præses sacratissimam in terris majestatem obtinet: vox vero Augusti (teste Zonara tom. 3. Annal. in vita Alexii Comneni. Not in Europal: ad p. 12.) posterioribus temporibus aliquando etiam iis addita legatur, qui bonis auctoribus Cæsares & confortes imperij dicuntur.

3. Succedit vox Valerianus. Duo autem Valeriani cum Gallieno imperium tenuerunt, pater cognomento Colobius Victor in Epit. Cas. 6. 32. & filius. Hic (quod probe notandum: adfert enim in anno investigando aliquod lumen) pater (teste Labirto in indice) intelligendus: (1) enim fasti Capitolini Secularis Consulatum secundum & Donati primum referunt ad Valeriani patris imperium: Nicephor. Callisti lib. 6. Histor. 10. (2) quia Valerianum istum præpositum Gallieno hic legimus; cum Valerianus filius Gallieno postponatur, ut puta ab eo Imperator factus, vid. Treb. Poll. in vit. Val. Iun. (3) quia Valeriani junioris nomen in nullis (quantum ego scio) constitutionibus adjectum, sed semper post Valerianum primum captum, solum Gallienus legitur: exempla sunt in l. 7. C. de probat. l. 3. 4. C. de in lit. jur. l. 4. C. de Sicar. Unde & dubitatum antiquitus fuit an Valerianus junior ad summum imperij fastigium tandem pervenerit. Treb. Pollio in vita Gallieni. cap. 14. Titulus forte prout ex antiquis numismatibus & historiis colligere licet, ita possit plenius concipi. IMPP. CC. P. AVRELIUS. LICINIUS. VALERIANUS. COLOBIVS. PATER. ET. PVBLIVS. AVRELIUS. LICINIUS. GALLIENVS. FLIVS. AA. MESSIÆ.

4. Et.

4. Et hæcenus de rescribentibus Imperatoribus dicta sufficiant, sequitur ut de persona qua rescriptum hoc imperavit agam: Ea in vulgatis Editionibus Messala dicitur, haud dubie ex errore & negligentia describentis: valde enim probabilis hic videtur lectio subtilissimi *Cajacij* pro Messala: Messalæ legentis *5. O. 19. (1)* quia & hanc lectionem veterû manuscriptorum fide probatissimorum confirmat auctoritas: Obrechtianus enim unus probatissimus, & qui jam quatuor pæne sæcula explevit, hanc inscriptionem repræsentat: Imp. Val & Gall. AA. Messalæ. alter ætate posterior, ita: Imp. Val. ac Gall. AA. Messalæ. (2) *arg. l. 2. C. interdict.* quam ut legis nostræ unicæ partem credamus, & quod ab iisdem Imp. , eadem die, de eadem fere materia rescripta est persuadent. *Vult. in comment. h. n. 9. diss.* quod ad conjunctionem harum ll. attinet *Zangerus p. 2. c. 1. n. 109.*

5. Et cum hac quidem inscriptionis explicatione rectissime convenit subiecta hic subscriptio: *Datum 7. Kal. Maij Seculari 11. & Donato Cons.* Ita & fasti Capitolini & cæteri habent Chronologi, nisi quod *Vecchetti & Calvisius in Editione vetustiore & Helyus in Theatro Historico* hos Cons. (qua de causa & quam legitime peritorum relinquo iudicio,) omittant. Horum Consulatus incidit in annum urbis conditæ 1012. Olympiad. 1259. annû 4. Christi Salvatoris nostri 261: imperante Valeriano patre & Gallieno annos septem, uti quidem *Consius* Fastos Consulatus exhibuit: adeoque lata est eo ipso anno, quo Valerianus à Sapore captus & in miserrimam servitutem detrusus est.

6. *Onuphrius Panvinius, Joh. Cuspinianus & alij*, horum consulatum referunt ad annum urbis conditæ 1013. A quibus fasti Capitolini dissentiunt; Valerianus quoque Imperator, ut accuratissime *Vecchetti* observavit, anno urbis conditæ 1012. 28. Septembris die à Sapore rege captus ad equum stare coactus fuit, ut adeo anno 1013. 7 Kal. Maij constitutioni h. l. un. eius nomen præscribi non potuerit. Nec obstat quod laudatus modo *Vecchetti*, qui in anno urbis conditæ alias consentit, Valerianum captum affirmet anno post Christum natum 263. forte enim distingui potest annus Christi nati post innocetium lanienam (unde quidam Ecclesiastici scriptores numerû ordiuntur) & ante innocetium lanienam: qua distinctione adhibita *Vecchetti* parum à ceteris dissentit. Unicum adhuc dubium restat in historia hujus legis: diximus superius legem hanc latam anno septimo postquam Valerianus imperium suscepit: à qua sententia manifesto discedere videtur *Paullus Diacon. libr. 10. cap. 33. fin.* ubi ait: *Regnavit (subintellige Gallienus) annis quindecim sex cum patre, novem*

A. 2 solus.

em
u s.
es:
re-
est
em.
eto-
lic-
nilis.
ini-
alie-
fica-
orte-
prio-
qui-
ob-
me-
riam
perij)
Gal-
Epit.
anno.
gen-
n &
Cal-
ieno
ta ab
riani
adje-
ienus
C. de
ior ad
Gal-
histo-
VRE.
TER.
S. FI.
4. Et.

solus. Si auctoritatibus hic pugnandum esset, forte *Discono Victorem* opponerem, cuius in *Epit. Cas. l. 35. in fin.* hæc verba reperio. *Regnavit* (scil. Gallienus) *annos quindecim, cum patre septem & solus octo.* Verum non est opus inter diligentissimos scriptores quendam dissensum statuere, modo anno imperij septimo Val. captum considerantes alterum ad completos, alterum ad inchoatos etiam annos respexisse dicamus. Atque hætenus de inscriptione & subscriptione tanquam externis circumstantiis factis dictum: quod ideo plenius hic proponendum putavi, quia eadem subscriptio in multis aliis textibus reperitur: præsertim in *l. 2. c. de interd. l. un. c. de tabb. exhib.* in quibus textibus ne quidem dies rescripti variat: progredior nunc ad ipsius propositi textus enucleationem.

Partis primæ.

CAP. I.

1. Dividi totus hic titulus potest in quæstionem partis consultentis, & decisionem Imperatoris rescribentis. Quæstio latere videtur in rubrica, argumento verborum correlative: *Ubi & illic;* decisio in ipso textu. Utraque duobus absolvitur capitibus; quorum prius agit de foro competenti iudicij hereditatis possessorii. *Ubi* heredes scripti in possessionem mitti postulare debeant, alterum de foro competenti iudicij hereditatis petitorij. *Ubi* de hereditate agatur.

2. Prius caput de possessorio constituo. Hoc enim (1) ipsa iudiciorum requirit natura, ordo & consequentia. Quamvis enim possessorium cum petitorio aliquando conjungi posse non negem. *vid. C. l. A. de interd. l. 40. D. præsertim l. actionem jun. & sen. civ. à Wesenb. Comm. Cod. de petit. hered. n. 50.* regulariter tamen is qui actionem instituere vult circumspicere debet, an aliquo interdicto nancisci possessionem possit. *l. 24. ff. de R. V.* cum inter litigantes non aliter lis expediri queat, quam si alter petitor, alter possessor sit *l. 62. de iud.* quod interdicto vel alio remedio possessorio expediendum. §. 4. *l. de interd. dicit.* Deinde (2) ipsius nostri propositi textus hoc suadet conexio, qui priori loco de possessorio iudicio, postea demum de petitorio rectissime agit. Quibus rationibus & considerationibus non obstat propositi hujus tituli rubrica, quæ inversa ratione ita concepta est. *Ubi* de hereditate agatur (sive ut in *C. Obrechtiano.* *Ubi* de hereditate agitur: quanquam alter etiam habeat agatur) vel *ubi* heredes scripti in possessio-

possessionem mitti se postulare debeant. (Codex Obrechtianus. Ubi scripti heredes mittuntur in possessionem: Alter tamen posterior consonat vulgatæ. Ubi scripti heredes in possessionem mitti postulare debent.) Idem fit vel ob dignitatem petitionis, quia principalibus iudiciis accessoria & præparatoria merito ratione theoriæ cedunt. Et hinc esse existimo, quod prius de rei vindicatione & aliis actionibus realibus in ff. & Cod. quam de actione ad exhibendum, quæ tamen propter vindicationes cum maxime introducta est l. 1. ff. Ad exhibendum, agatur; priusque explicentur iudicia petitoria quam possessoria, cum tamen in processu & rerum actu hæc præcedant. d. §. 4. l. de interd. l. 3. C. Quor. bon. Possset etiam ideo factum videri, ut evidenter esset ex coherencia & connexionione sententia, si ubi defineret quæstio, statim inciperet rescriptum & responsio. Et hanc priorem partem rubricæ generalem esse arbitror. Vbi de hereditate agatur vel agi debeat, cui deinde annectatur species difficilior, ubi heredes scripti in possessionem mitti debeant. Quorum pertinet conjunctio & quæ dicitur VEL in Codice Obrechtiano, & altero superius designato habetur. Nec semper alias rubricæ nigro seu textui subiecto ex quo respondent. vid. Cujac. in ff. de feris & dilat. Facit quod in cæteris casibus, cum possessoria actiones ex professo instituuntur, forum domicilij utriusque iudicio commune sit.

3. Forum autem competens iudicii de hereditate possessorii ita definiunt Imp. Illic ubi res hereditarias esse proponis, heredes in possessionem rerum hereditariarum mitti postulandum est. Conversa hæc est propositio; clarius ita effertur. Illic heredes in possessionem rerum hereditariarum mitti postulandum est, ubi res hereditarias esse proponis. Continet autem hæc propositio & nomen logicum & verbum seu prædicatum. Nomen & subiectum & obiectum, seu explicat & qui petant & quid petant. Illi vocantur heredes: magis limitate in rubrica heredes scripti: quæ observatio non obscure comprobatur explicacionem Cujacij in τ. C. b. & 5. O. 19. C. l. A. rest. quem aper. th. 10. n. 3. qui hunc textum de missione in possessionem ex Edicto D. Adriani (hodie D. Justiniani) explicat. (quibus hætenus consentio, quatenus contradicatore non accedente possessio per implorationem officij iudicis impetratur, non etiam si strenuus adversarius missio se opponat uti notatum inf. c. 2.) Ea n. sola, quæ ex Edicto D. Hadriani petitur missionis species scriptis heredibus singularis est l. 2. 3. C. de Ed. D. Hadriani 201. interdictum quorum bonorum ad heredes ab intestato venientes

A 3 impri-

orem
scil.
non
tue
ram
nus.
rnis
pu-
fer-
qui-
xtus

nsu-
etur
lic;
rius
pti
pe-

ipfa
nim
em.
enb.
nsi.
stef.
xpe-
din-
dict.
prio-
git.
ajus
edi-
ngi:
i in
tio-

in primis pertinet. r. r. C. Quor. bon. C. I. A. test. quem ad. aper. thes. 13. dico
imprimis: nam progressu temporis scriptis quoque heredibus accom-
modatum fuisse, non inficior. vid. C. I. A. in tit. Quor. bon. thes. 3. Bachov.
2. d. 25. thes. 1. lit. G.

4. Ab hac explicatione dissentit glossa: idq; tum in casus figu-
ratione tum ad verbum possidendum; quæ hunc textum non modo de
Edicto D. Hadriani, sed & interdicto quorum bonorum explicat;
subscribit Pac. in Isag. C. b. n. 2. ibi: hoc in omnibus heredibus locum habet,
in quo loco per bonorum possessionem prætoriam hunc textum l. un.
interpretatur; simulque nostram opinionem refutat. (1) quia nihil
firmiter ex rubrica concludatur: quod enim heredes scripti dicantur, id
ideo fieri, quia hic de herede in possessionem à prætore mittendo agat-
ur: iure autem prætorio testamenta fieri per scripturam à testibus
obsignatam §. 2. Inst. de testamentis. (2) quia qui in rubrica cum limi-
tatione heredes scripti dicuntur, in textu simpliciter heredes appel-
lantur. Posset (3) adicij & illud, quod omnes à rubrica defumtæ
argumentationes sint infirmæ, quippe quæ plus sæpe (exemplo tituli de
ferius) sæpe minus (exemplo tit. C. Etiam ob chirograph. pec.) quam suum
nigrum contineant. Quæ argumenta non ita nos movere possunt, ut
ab accuratissima Cujacii & Wesenbecij in comment. C. ad l. un. C. b. r. n. 2.
explicatione discedamus. Etenim initio falsum est, & à nobis con-
stanter negatur, quod Pacius pro fundamento suæ responsionis ponit,
hic agi de missione in possessionem à prætore vel iure prætorio consti-
tuta. Valde n. durum foret (1) rubricam, (in quibus tamen cōcinnandis
liberior compilatoribus potestas erat;) de iure veteri & jam diu obso-
leto: ut patet ex §. 3. Inst. de testam. juncta l. 21. C. eod.: interpretari, contra
præceptum Justiniani in l. 1. §. 10. l. 2. §. 10. C. de V. l. E. Nec obstat (2)
quod Imperatores in sanctione ipsa simpliciter heredes sine ulla adje-
ctione pro subiecto constitutionis nostræ ponant: repetitum enim
semper præsumitur in responsione quod propositum est in interro-
gatione: ita v. c. qui Titium & Seium & domum & centum stipulan-
ti respondit, dabo: ad omnia respondisse omniaque ea promississe vi-
detur §. 17. Inst. de inut. stip. Nec denique huic loco exceptio; sed potius
regula de rubricis applicari debebit: cum semper regula vera præsu-
matur donec probetur exceptio.

5. Objectum est, petitio missionis in possessionem rerum here-
ditariarum. In textu primo vox occurrit possessionis: quam varie autem
possessio in Jctorum libris usurpata legatur, super vacuum esse arbi-
tror prolixè referre, cum C. I. A. satis diffuse & accurate id explicarit
in tit.

in tit. de A. vel A. poss. thes. 2. & 3. Illud admonuisse sufficiat, nos non tantum possessionem propriam dictam, quando est detentio cum affectione insistendi suo nomine, vel sibi habendi. *l. 1. §. 20. l. 18. de A. vel A. poss. l. 4 §. 1. l. 15 §. 4. de prec.* sed etiam possessionem in sensu stricto, seu cum effectu pleniori sumtam intelligere, id est, eam quæ retinetur animo dominantis secundum Theoph. aliosque citatos à C. I. A. de A. vel A. poss. *th. 4.* & usucapionem præscriptionemque producit qualis est illa ex *l. ult. C. de Edict. D. Had. toll.* de qua hic agi adversus alios qui bonorum possessionem prætoriam contra rubricæ limitationem, quæ de heredibus scriptis tantum loquitur, aut ex interdictis competentem intelligunt, thes. superiori ostendimus.

6. Sequitur vox rerum hereditariarum. Valde accurati in hac voce esse videntur Imperatores, dum in priori casu, ubi de possessione agitur, tam in subiecto quam prædicato, & in rubrica & textu, voce rerum hereditariarum utuntur: in posteriori vero, ubi ipsum petitorium; (in quo sc. foro illud institui debeat) explicatur, in subiecto utrobique; & nigro & rubro hereditatē, in prædicato iterum res hereditariæ ponunt. Rectissime. Cum enim hereditas jus sit. *l. 24. §. 119. de V. S.* adeoque res incorporalis. *§. 1. Inst. de reb. corp. & incorp.* proprie in eius possessionem mitti dici nemo potest; sed demum per consequentiam: res enim incorporales non possidentur. *l. 43. §. 1. de A. R. D. l. 4. §. 27. de V. sup.* quippe cui insistere nequeamus. *l. 1. pr. de A. vel A. poss.* Unde etiam esse existimo quod in *l. 2. Quorum bonorum* denegatur interdictum contra debitores hereditarios, cum tamen petitorio hereditatis recte in eos intentetur. *l. 13. §. ult. de H. P.* Contra vox rerum hereditariarum non jus, sed corpora; non hereditatem, sed res, quæ in hereditate reperiuntur, denotat. Hinc facilis ad argumentum Donelli responsio, qui *17. Comment. 17. f.* hereditatem nullibi esse, utputa jus contendit; qua eadem ratione nec in possessionem hereditatis quis mitti posset ex antea allatis fundamentis. Resp. enim (1) cum Hillig. distinguendo inter hereditatem consideratam in thesi seu abstracto, & in hypothesi seu concreto: secundum priorem significationem rectissime procedere Donelli argumentationem concedo: in posteriori alicubi relicta. *l. un. C. ubi fid. & esse hereditas dicitur. l. 50. de jud.* Deinde & illud repono: vel ob hanc ipsam rationem Imp. maluisse & in priori textus parte, & posterioris prædicato, vocabulo rerum hereditariarum uti, ut apparet ibi de jure hereditatis agendum ubi res sunt, vel existant.

7. Con-

dic
om-
hov.
figu-
o de
cat:
ber,
.un-
ihil
r, id
aga-
bus
imi-
ap-
mz
li de
um
t. ut
n. 2.
con-
nit,
nfi-
ndis
fo-
ntra
(2)
adje-
nim
erro-
alan-
e vi-
otius
esu-
ere-
tem
arbi-
carit
n ris.

7. Concludunt tandem & terminant subiectum nostrum verba *mitti postulandum est*: Duo in his verbis notanda. (1) quod Imperatores utuntur gerundio *in dum*, quod necessitatem importat, & alia fora, quale est domicilij, excludit: ut *postulandum est*, idem significet, quod in rubrica postulare debeant, id est, teneantur. Idem de gerundio *in do* notat *Cassrensis ad tit. de Edendo in rubrica* nisi verbis apponantur, quo casu explicationis vicem subire fatetur. Quod regulariter quidem & hoc ipso in casu, omnibus ita circumstantiis & oppositione alterius partis suadentibus, procedit; non tamen hunc canonem exceptione carere diffitemur: aliquando enim quod negare non auferim gerundium etiam *in dum* dubitationis notam continet. ita in l. 82. *pr. de leg. 2. ut & in l. 2. Ad SC. Treb. vox dicendum est, optime explicatur per phrasin dici potest, sic in l. 20. de Evict. excipiendum est, id est, excipi potest: similiter & phrasin, petendus est, exponenda venit in l. 66. §. 6. de leg. 2. vid. C. l. A. de leg. th. 29. num. 6. in fin. ubi plura affert exempla.*

8. Secundo diligenter observanda proprietas vocis *postulare*, multum enim hæc notatio facit tum ad rationem decidendi: tum etiam ad tollendam pugnam quæ videtur. l. 2. C. de *interdict.* cum nostro textu intercedere. Utigitur ab origine hanc vocem derivemus: antiquis olim temporibus, cum judiciorum accuratus adhuc observaretur rigor, is qui actionem intentaturus erat, postquam teo in jus vocato, coram prætore quam actionem elegisset, expressisset, formulam sibi decerni postulabat: contra reus à prætore advocatum petebat: & hæc strictissime primis temporibus erat postulatio. *Ros. lib. 9. antiq. cap. 12.* Postea laxior paullo hujus vocabuli usus invaluit, ut postulare hodie in propria sua significatione nihil aliud sit, quam desiderium suum vel amici sui, in jure apud eum qui jurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. l. 1. §. 2. de *postulando*, adeo, ut postulare officium judicis implorare sæpius significet. l. 7. *pr. l. 13. §. 13. de damn. inf. l. 15. de O. & A. & hac l. un.* Quo argumento iterum colligere licet, eos errare qui textum nostrum generaliter de possessorio hereditatis judicio cum *Dn. Gothfr. in not. hic & Zang. p. 2. de except. cap. 1. num. 108.* accipiunt, præter cæteras enim circumstantias & ipsi hoc verbum *postulare*, docet loqui *Impp.* de casu quando sine contradicere petitur possessio ex Edicto D. Hadriani; & totus processus magis executionis cujusdam causa paratus videtur. *Bald. hic & Menoch. de atip. poss. rem. 4. num. 402. Bach. 2. d. 25. thes. i. lit. M.* Quod ut firmiter statuamus non tam illa nobis ratio persuadet, qua *Wesenh. in r. Col. hic.* primo loco utitur, scribens, non posse hunc textum accipi de possessione prætoriam de qua

700
488A

de qua *re de bon. poss.* Nec enim, inquit, heredib. datur. §. 1. 2. (al. pr.) *Inst. de bon. poss.* Quoniam ea ratiocinatio certe aut ambigua, aut falsa etiam est. Siquidem perspicuum est vel ex oppositis paragraphis, bon. possessionem omnibus heredibus & institutis & ab intestato vocatis dari. C. I. A. de bon. poss. §. 10. Pac. in *Isag. h. n. 2* Sed potius altera illa, quod prædicato huic restricto adæquatam debeat subiectum supponi: atqui constat omnes actiones regulariter recte in loco domicilij proponi c. 1. §. 3. de for. compet. in 6. l. heres 19. de jud. Unde sequitur hic non intelligendas esse possessorias illas actiones l. 1. in f. de interd. Sed implorationem officij iudicis, quæ olim fiebat in jure, hoc est, apud tribunal prætoris implorato magistratus officio: ac etiam nū apud eū iudicē rectissime fit, in cuius territorio res sita l. 3. §. pen. ubi Dd. l. 12. §. 1. de reb. auct. jud. possid. Quod idē intelligimus de Ed. D. Hadr. cū possessio vacat, & nullus contradictor adest; quod si n. contradictor ad sit, cum quo agendum sit vel interdicto quor. bonorum, aut ex ipsa l. ult. C. de Ed. D. Hadr. vid. C. I. A. test. quem ad. aper. rh. §. tum & in possessoriis istis iudiciis communis regula l. 2. C. de interd. obtinebit: ut videlicet actor pro suo arbitrio eligere possit vel forum domicilij rei, vel forum rei sitæ. *Wes. comm. Cod. ad l. un. h. in f.* Facit quod in posteriore legis parte tantum fit mentio controversiæ hereditariæ: Quo innuitur in priore parte non agi de possessione controversa, sed vacante.

9. Hanc itaque possessionem ibi petendam Imp. in prædicato definiunt, ubi res hereditarias esse pars, proposuit. Quid verbum rerum hereditarium denotet, explicavimus jam in *thes. 6. huius cap. restat esse*, quæ idē significat quod in fin. legis res sitæ sunt & in l. ult. C. ubi in rem. verba, *constituta sunt*. Ut. e. sciamus ubi res sitæ dici debeant imprimis distinguendum inter res immobiles, mobiles, & nomina seu actiones. De rebus immobilibus, sub quibus & annui reditus & similia jura comprehenduntur, quæstio non multis difficultatibus est immerfa. Ibi enim, ubi jacent, sitæ, ac sub territorij ejus jurisdictione comprehensa censentur. Exceptio est in domibus privilegiatis, licet enim & eæ ibi sitæ sint, ubi reperiuntur; jurisdictioni tamen eximuntur. *Carpzov. 3. 12. 12. & seqq. præcipue defn. 20.*

10. Mobilium quæstio majoribus difficultatibus immerfa videtur: pendet enim ea ferè ex voluntate habentis. l. 35. §. 3. de H. l. l. 39. §. 2. de aur. & arg. leg. ex qua cuncta veniunt dijudicanda. Forfan rectè distinxeris inter mobilia rebus immobilibus addita ea destinatione ut perpetuo ibi sint, vel nō: & per se considerata. Illa res immobiles sequi & illic locorū esse, ubi prædia existunt; putantur: ita oves & animalia

B ad

ad agrum stercoreandum relicta pro parte agri habetur, & ancilla, quæ in fundo esse consuevit, etiam fugiens ibi esse creditur. *l. 84. §. 10. de leg. 1.* Contra quæ ea destinatione in fundo relicta non reperiuntur, nec ibi esse existimantur: hinc in *l. 86. de leg. 2.* nomina in domo reperia quasi in domo non essent, habentur & in *l. 86. de leg. 3.* nec minus nec majus effici legatum domus cum omnibus, quæ mea ibi erunt, cum moriar, quod casu ibi sit vel absit recte definitur, adde *l. 32. §. ff. de pignoribus. l. 44. 78. pr. §. ult. de leg. 3.*

11. Quod si res eæ mobiles per se considerentur & simpliciter, sequi semper domicilium patris familias censentur. Cum enim, ut superiori thesi notatum, res mobiles ratione jurisdictionis ibi sint ubi eas esse dominus vult; veritati maxime consentaneum videtur, ut ibi quisque putetur res suas esse velle, ubi ipse larem rerumque ac fortunarum summam constituit, unde rursus non sit discessurus, si nihil avocet. *l. 7. C. de incol. 10. 39.* ex quo manifeste liquet, ibi res non præsumi sitas, ubi quis fundum conductum possidet, cum enim inde certe sit discessurus, animo relinquendi ibi eæ res mobiles nemo transtulisse videbitur.

12. Super sunt nomina seu actiones; quæ ut proprie nulli sitas (tanquam jura) dici possint, sicut nec possideri: quemadmodum tamen incorporalia quasi possidentur. *l. 20. pr. de S. P. V. l. 23. §. 2. Ex quibus causis. maj.* ac licet per se non veniant in interdictum Quor. bon. *l. 2. Quor. bon.* tamen saltem per consequentiam judicio possessorio postulari possunt; Ita quoque nomina in loco quodam vel per consequentiam sita recte dici possunt; & hoc communi Dd. calculo probatur: Ubi autem sita existimentur discrepant Dd. *Carpz. 3. 12. 14.* ibi esse nomina sita existimat, ubi actor vel creditor domicilium habet: quia ea semper personas sequantur. *l. 3. pro socio.* Quod ut ut locum habeat in nominibus vel obligationibus generum, ita si certæ species debeantur, veriolem existimo *Gail.* sententiam quam Cameralibus præjudiciis firmat; *2. O. 11. n. 9. 10.* ut distinguendum sit, an res immobiles debeantur, an mobiles. Si immobiles eas actiones jure immobilium; si mobiles jure mobilium censei putat: quod sequitur *Coler. de process. execut. c. 3. P. 1. num. 251. per l. 52. de A. R. D. l. 15. de R. I.* Et ita quidem res singulæ in loco quodam sitas dicuntur: Universitas autem esse ibi censetur, ubi major hereditatis pars est.

l. 50. de jud.

CAP.

Explicans summam & casum nostri rescripti.

In summa e. pars prior textus nostri id dicit. Ibi ex Ed. D. Hadrianū in bona hereditatis vacantia, vel officio iudicis implorato missionem postulandam esse, ubi res hereditariæ sitæ sunt. consentit *Bald. h. alij nimis generaliter*; aut cū *Gothof. in nor. h. ad vocem vel: ibi possessorium hereditariæ*, tradunt; (a quibus non alienum videtur *C. I. A. de jud. thes. 239.*) quippe cum & in rubrica vox *scripti*, & in textu proprietatis vocis *postulandum* est, & oppositio in verbis finalibus. ibi: *controversia clarissime* textum nostrum, uti diximus, restringant. Quod si vero quis ex ipsius casus figuratone clariorem se lucem accipere posse iudicet, per extēsiōē ita hujus partis sensum poterit proponere: Sempronius mortis cogitatione & beneficiis Messæ vel odio proximorum motus, ut ex voluntate & animi sui sententia successorem haberet, qui exqueretur ea quæ fieri vellent, Messiam amicum suum heredem instituit. Legitimi vel substituti huic Messæ controversiam hereditatis movent; forte quod in persona eius aliquid desiderent: *arg. l. 40. 41. de hered. inst. § ult. l. eod.* Messias itaque ante omnia ex Edicto D. Hadriani in possessionem mitti desiderans, ubi forum competens sortitur, dubitat. Movet eum quod in Edicto D. Hadriani nullum forum expressum deprehendatur, adeoque à simili argumentatio facienda sit *l. 12. 13. de ll.* jam vero interdicta personalia esse novit. *l. 1. §. 3. de interd.* Itaq; forum domicilij, seu cujus provinciæ reus est, præsidem ad eundem censere poterat. His tamen rationibus parum moti nostri Imperatores, cum in possessorio nullum adversarium existere possent, (dissentire hæcenus videtur *Cujac. π. C. h. & 5. O. 19.* ubi hunc textum de Ed. D. Hadrian. in genere explicat) quippe quod & legitimi & substituti quandiu instituti adsunt, ab hoc beneficio excludantur. *l. 1. 2. C. de Edict. D. Hadrian.* ibi tantum officij iudicis imploratione, possessionē postulandam esse definiunt, ubi res hereditariæ (puta vel omnes vel maxima earum pars. *arg. l. 50. de jud.*) sunt constitutæ: Contra vero si adversarius existat *in l. 2. C. de interditt.* in foro domicilij & ubi reus habitat, possessionem petendam statuunt; qua generalitate speciale forum rei sitæ non excludunt.

Quod tractat de rationibus dubitandi & decidendi.

1. Ex hæcenus proposita declaratione textus, facile est rationes dubitandi & decidendi elicere. Cum enim forum illud, ubi reus habet domicilium, sit commune, quod in qualibet actione est competentis. l. 2. C. de jurisdic. omn. jud. l. ult. C. Vbi in rem. Bachov. disput. de act. 1. th. 31. & 1. d. 3. th. 8. lit. G. ubi recte refutat Don. & Sich. ad d. l. 2. idque vel maxime procedat in personalibus. l. 19. de jud. Jam vero omnia interdicta, (& secundum Baldum ad l. ult. de Edict. D. Hadrian. n. 29. Wesenb. comm. Cod. h. n. 2. & de H. P. n. 36 hæc ipsa actio) sint personalia. l. 1. §. 3. de interd. quin textus etiam expressus. l. 2. C. de interdicit. præsidem qui ejusdem provinciæ non est, cognoscere posse neget: non immerito mirum cuiquam videri posset, cur in hac l. un. excluso foro domicilij, forum rei sita, quasi solum & unice hac in causa competens exprimat.

2. Imo licet contra Baldum & Wesenb. actionem ex Ed. D. Hadrian. realem esse statuamus, quippe ubi actor jure quod in re habet nitatur, & ex nullo facto aut contractu sibi obligatum adversarium, tantum quia possidet, conveniat, quam notam realis actionis esset docet Imperator in §. 1. Inst. de act. ; nihilo tamen minus eadem dubia præsentem nostrum textum impugnant. Certo enim certius est, regulam d. l. 2. C. de jurisdic. non tantum veram esse de personalibus, quamvis in iis principem sibi locum vindicet; sed & in actionibus realibus procedere; ut patet ex l. ult. C. Vbi in rem. l. ult. C. de præscript. long. temp. ibi de rebus autem. l. 10. 11. 12. de R. V. c. ult. extr. de for. compet. Bachov. d. d. 1. de act. th. 32. lit. C. C. I. A. de jud. th. 234. Vmm. de process. d. 4. n. 15. ita ut electio sit futura penes actorem & rem suam vindicantem, velitne reum possessorem convenire ubi habet domicilium vel ubi res est sita, sine distinctione an res ea mobilis sit vel immobilis, modo vocem rei sita accipiamus secundum sensum supra à nobis propositum: actione enim reali, aliquem aggredi in loco rei sita de re quam statim velit in alium locum transferre, non magis æquum videtur, quam confestim profecturum in loco contractus velle convenire, contra l. 19. §. 2. de jud.

3. Accedit quod ibi de proprietate agi debeat ubi de possessione actum est. c. 1. de causa poss. & prop. imo quod nulli audientia sit præbenda, qui causæ continentiam dividit, & ex beneficij prærogativa id quod in uno eodemque judicio (id est, foro & apud eundem judicem. arg.

488
l. 13. C. de R. V. §. 4. Inst. de interdict. Pac. An. Cod. de jud. n. 19.) poterat terminari; apud diversos iudices vult ventilare: adeo ut qui possessionis & proprietatis causam separare aufus fuerit, pœna dignus censetur. l. 10. C. de jud. Jam vero certum est, petitorium recte institui in foro domicilij: Ergo & illud, ut ibi possit institui possessorium.

4. Zangerus p. 2. c. 1. n. 108. & 109. rationem decidendi in eo ponere videtur, quod interdicta imitentur actiones reales, quas tantum in loco rei sitæ intentari posse tradit: c. 3. ult. extra de foro compet. l. 3. C. Vbi in rem, addi his potest. l. 3. de jud. Verum cū hæc contraria sint his quæ in rationibus dubitandi proposuimus; ideo Zangerus ad ea quoque respondet: de quibus una alterave thesi hic differere ideo forte non ab ordinata methodo erit alienum, quia ad clariorem rationis decidendi à Zangero allatæ intellectum & faciliorem refutationem haud parum momenti afferre videntur. Ad primum ergo argumentum (ubi omnia interdicta personalia esse diximas, per l. 1. §. 3. de interdict.) Resp. Zangerus distinguendo significatum vocis *personalia*; & hoc agere Jctum contendit, ut ostendat quid differant Edicta ab interdictis: illa nimirum in rem, id est generaliter, proposita omnibus jus fecisse. l. 1. §. de ll. hæc utpote inter duos dicta §. 1. Inst. de interdict. vi & effectum personas non potuisse egredi l. 63. de re jud. Unde concludit, interdicta personalia dici eo sensu, quo etiam privilegia personalia vocantur. cap. 7. extr. de reg. jur. in 6. l. 1. §. ult. de const. principum. Sed utut fortè ex mente Ulpiani hæc explicatio posset tolerari, minus tamen eadem Justiniani temporibus, ex quibus omnia dimetienda sunt, concordant. Wesenb. 7. de interdict. n. 7. Mallem itaque cum C. I. A. de interdict. §. fin. interdicta secundum speciem apparentem videri in rem, vi ipsa & ex natura sua personalia affirmare, addita tamen limitatione ex th. 50. ejusdem tit. verum sc. hoc tum demum esse, si factum aliquod vel maleficium persequantur, ut sunt interdicta *Vri possideris*, de vi & vi armata. Contra vero quatenus adversus quemvis possessor ex fundamento juris, quod quis in re se habere putat, dentur, hæc tenus realia appellari iudico cum Bachov. 2. d. 25. th. 1. lit. B. & C.

5. Ad secundum, Zang. nihil quidquam obstare ex huic opinioni. l. 2. C. de interdict. ibi enim actorem ex interdicto adversus externum experientem, vel ideo forum competens contendisse, quod tantum de possessione ex interdicto agatur: & respondere Imp. non licere ex hac sola causa in alieno foro adversus peregrinum contendere, nõ tamen hinc sequi, non licere ex causa alia apud peregrinum iudicem experiri, puta ex causa violentiæ illatæ l. un. C. Vbi de poss. rei sitæ

B 3

h. l. un.

h. l. un. Quæ explicatio nõ improbanda videtur esse & cum Cujaciana conciliari potest, quæ *d. l. 2. cum hac l. un. conjungit* : Verum enim & hoc est, si de hereditate apud præsidē provincie litigatur, eum cognoscere qui fugientis præses est, & id procedere non tantū in causâ proprietatis, sed & possessionis seu interdictorum per *h. l. 2.* sicut autem in proprietatis causâ præses cõventi censetur & ubi res est, & ubi reus domicilium habet, ita etiã in possessionis controversia si sc. interdicto Quor. bon. aut ex Edicto D. Hadr. reus conveniatur, nam si contradictor nullus accedat, forum rei sita simplex est & unicum. Nec movere quem debent argumenta Zangeri, qui diversissima nunquam recte conjungi obiicit: Etenim ratione subjecti *l. 2. cum hac l. un.* cum priori nostræ legis parte; ratione prædicati cum posteriore bene concordare dixeris, Multo minus obstat *l. un. C. Vbi de poss.* Verum enim, quod turbator alienæ possessionis congruum judicem fortitur ibi ubi vim id est crimen commisit, per *d. l. un. de crimine* enim ibi agitur ubi perpetratum *l. u. C. Vbi de crimine*: falsum vero quod in foro domicilij turbator conveniri nequeat, cum mentio illius fori fiat implicite, quando ibi interdictum uti possidetis intentari posse statuitur, ubi momentanea possessio petitur: interdictum enim unde vi cum personale sit, (per ea quæ dixi *thesi. sup. prox.*) certe citra omne dubium in domicilio defuncti intentari potest.

6. At tertium, ubi regulam *l. 2. C. de juridic.* etiã locum habere ostendimus in judiciis realibus Zang. p. 2. cap. 1. n. 118. & *Don. 17. comment. 17.* cujus sententiam laudat *Rittershusius ad Novell. p. 9. cap. 10. num. 22.* Resp. negando actionem realem ibi exerceri ubi reus domicilium habet, per textus *alleg. th. 4.* deinde per rationē dubitandi quartam. 3. quia haud facile judicium hoc alibi exerceri possit (cum actio ad exhibendum sæpe antea instituenda in re mobili, in immobili sæpe in rem præsentem veniendum, sæpe testes, sæpe vicini citandi sint) nec finitum alius judex facile valeat tueri: quippe qui immittere in possessionem victorem, aut missum contra vim defendere nequeat. Denique quia nihil obstant textus oppositi. Legem enim *ult. C. Vbi in rem* quod attinet Resp. Zangerus *d. loc. num. 119.* Actorem sequi forum rei: jam vero locum rei sita, in actione reali, esse tantum forū rei conventi per verba *sin. d. l. ult.* Cui explanationi quoniam tam Zangerus quam Donellus graviter vident resistere verba ampliativa SED ET: ideo illa explicative accipienda docet Zangerus. pro, *id est. arg. l. 26. Ex quibus causis maj. l. 28. ff. de jud.* Donellus vero hæc vocabula ad verbum jubentur referret: *ut implicent non plura loca, sed plura iussa.* Et hæc ad difficultatem

ANUM

num d. l. ult. text. regeſſit. Cæterum l. 10. ubi dicitur quod si quis in
obſtare, dicit Donellus, quia tripliciter potest fieri: (1) si id nat voluntate re
alibi ſita ſit; (2) si id nat voluntate re
fidere. (3) Si dolo malo poſſeſſor rem litigioſam

7. Enimvero hæcenus adducta fundamenta nondum efficiunt,
ut Zangeri rationem decidendi probare ex aſſe queam. Etenim cap. 3.
& ult. præterquam quod non excludant forum domicilij, ut adeo
unius incluſio non ſit alterius excluſio vid. Innocent. ad cap. dilectus ex
tra de reſcriptis, reſponderi etiam poteſt ad cap. 3. & ult. loqui ea de Epi
ſcopis qui nullibi proprie poſſunt dici habere domicilium, cum pro
pria domicilij deſinitio iisdem non competat. Difficilior videtur l. 38.
de jud. obſectio, in qua verbum debet, per neceſſe eſt, Don explicat. Reſp.
C. l. A. de aur. & arg. leg. theſ. 3. vocem debet eo in loco idem ſignificare
quod poteſt, ſicut ſumitur in l. 2. §. 31. Ne quid in loco publico l. 4. §. ult. de
off. proconſ. Verum cum hæc reſponſio curioſo animo parum ſit ſatis
factura; addi etiã illud poterit, ſpeciale forte eſſe in re legata, quod ſatis
ſit, ſi hæres à quo illa obligatio non cœpit, in loco ubi res eſt, offerat
ſolutionem. Bach. l. d. 3. th. 8. lit. G. Et hæcenus de l. ab adverſaria parte
obſectis.

8. Sequeretur jam ordine argumentum ſecundum, ubi poſſeſ
ſio petenda; ibi de proprietate agendum; atque ibi tantum ubi res eſt
poſſeſſio petenda. E. Verum cum de hac ipſa re aliquid poſt ratio
nem decidendi à nobis proponendam, dicendum veniat, iſti loco id
dubium reſervabimus, ne quid ſimile aut bis repetitum deprehenda
tur, contra l. 1. §. 9. l. 2. §. 10. de V. l. E. potius eſt ut ad tertium reſponde
amus, ubi Donellus obiicit, nec cõmode exerceri, nec finitum judicem
facile tueri niſi in loco rei ſita. Reſp. utile huic difficultati remedium
paratum præliteras mutui compaſſus & executoriales. l. 15. §. 1. de re jud.
l. pen. de jurisd. quod de teſtibus in ſpecie probat l. 16. C. de teſtibus N. 90.
cap. 5. (2) non requirit ſemper in executione, ut victori reſtituatur poſ
ſeſſio, ſed ut juramentum in litem deferatur, & præſtetur intereſſe.
Bach. diſp. 1. de aut. th. 3. 2. lit. C.

9. Nec denique vim textuum ſupra propoſitorum enervant
reſponſiones à Zangero & Donello allata; quam durum enim ſit ver
ba iſta ampliativa SED ET explicative intelligere nemo ſane eſt qui
non videat; præſertim cum & in l. 26. Ex quib. cauſ. maj. & l. 28. de jud. à
Zang. citatu hæc verba ampliative ponantur: Donelli vero enucleatio
nihil aliud efficiat, quam ut clarum textum obſcuriorem reddat. Po
ſito enim particulas, SED ET, nõ ad proxima verba in locis, verũ ad re
motius.

motius & longe distitum vocabulum *jubemus* referendas: ut sic plura
contineant iussa, non loca: cum tamen non solum in fin. sed & in pr.
legis de foro competenti iudicii realis agatur, certe aut idem in prin-
cipio & sine forum proponi dicemus, atque sic Imperatorem inutilis
repetitionis in una cōstitutione in simulabimus, quam in toto juris sy-
stemate gratis ferre noluit. *d. l. 1. § 9. l. 2. § 10. C. de V. l. E. nec plura sed unū*
cū & simplex iussum erit, cōtra ipsius Donelli confessionem: aut certe
de diversis eos loqui statuendum est, quo concessio in pr. non nisi fo-
rum domicilij intelligere poterimus. Sane quæ ad l. 10. 11. 12. de R. V.
Don. reponit, mera sunt præsupposita: accipiendos dictos textus de ca-
su ubi vel sponte reus alieno se sistit iudicio l. 1. de jud. quod tamen ut
factum temere non præsupponendum, sed probandum est, præsertim
cū reus, cujus est fugere, in alieno foro stare velle haud debeat præsu-
mi: vel secundo de casu quo possessor dolo desit possidere: cui conje-
cturæ clarissime repugnat ipsa l. 10. ibi si b. f. possessor sit is. vel denique
quando post litem contestatam rem in alium locum transtulit: quem
casum per particulam oppositivam si verò Jctus demum in l. 12. pro-
ponit. Quare firmiter concludo non ideo ibi, ubi res est possessionem
postulandam ab Imp. decidi, quia judicia possessoria imitantur rea-
lia; cum vindicationes duplex forum & domicilij & rei sitæ sortian-
tur: nec ex generali possessionis natura decidendi rationem esse pe-
tendam; in quibus cum ceteris foris specialibus, semper etiam locus
ubi reus habitat, conjungendus est, per l. 2. C. de interd.

10. Restat ergo ut cum *Wesemb. in comment. Cod. h. num. 2. τ. Ch.*
Vult. ad h. l. n. 17. in verbo postulandum est rationem decidendi quæra-
mus. Cum enim postulare proprie nihil aliud significet quam offic-
ium iudicis implorare. adde sup. cap. 1. thes. 8. nec possessio ex Edicto D.
Hadriani per implorationem officij iudicis impetretur, nisi ubi ea va-
cua & ab omni possessore libera existit, merito statutum, ut ibi posses-
sio hoc in casu peti debeat ubi res est: quippe cum cognitio ut Dd. lo-
quuntur sit summarissima, & totus processus executioni propior, in
quibus causis tantum jurisdictio ejus spectatur cujus loci cura ad ju-
bentem pertinet l. 12 § 1. de reb. auct. jud. Wesemb. comment. Cod. h. Bald. h.
Menovib. de adip. poss. remed. 4. num. 402. Nec sane aliter definire Imp.
hanc controversiam poterant: cum nec ratione personæ litigantis,
quæ in hoc casu non adest, forum fiat congruum; nec ratione rei fieri
in alio loco possit, quam ubi ea est sita; ne iudex unius territorij super
rebus alterius pronunciet, & sic multo labore nil aliud efficiat, quam
ut eum impune non pareatur. l. ult. de jur. dict. Secus veto est si strenuus

contra-

2907

contradictor missioni huic sese opponat; tum enim iudex, cui subest reus, recte pronunciat, & executionem remittit ad iudicem loci in quo res sita. *Hartm. Hartman. lib. 2. tit. 1. Obs. 7. num. 5.* non tantum quia de possessorio transitur ad petitorium: ut scribit *Castrensis b.* sed quia regula l. 2. C. de iuridict. omnibus omnino actionibus, & ideo etiam interdictis. l. 37. de O. & A. communis est.

11. Huic rationi decidendi non obstant, quæ supra in rationibus dubitandi opposita sunt: nec enim nobis sermo de interdictis, de quibus accipi possunt quæ in *thes. 1. & 2.* proposuimus.

Illud adhuc explicandū, quatenus ibi de petitorio agi oporteat, ubi possessorium est institutum. Quia n. ibi de proprietate agendū dicitur, ubi de possessione contenditur *ca. de causse poss. & prop. l. 10. C. de iud.* jam vero utrobique, hoc est, & in foro domicilij & rei sitæ institui potest petitorium *h. l. un. E.* & ibi instituendum possessorium videbatur.

12. C. I. A. De quibus rebus. *thes. 16. citat Cujac. 2. O. 35.* quasi doceat, causam possessionis & proprietatis posse quidem ab eodem iudice definiti; id tamen non esse necessitatis. Verum huic responsioni manifeste repugnant *dd. ll. nec Cuiac.* aliud dicere videtur, quam ut penes iudicem esse doceat, an velit simul examinare causam possessionis & proprietatis, an prius de possessorio pronunciare; postea demum ad petitorium progressurus. Itaque sic potius statuerem: cum *dd. locis* & cognitionis & iudicij mentio fiat, eos textus extra propositum, ad præsentē nostrum casum non esse producendos, ubi vix ullus cognitioni locus, nec pleno iudicij, (quod necessario & actorem & reum requirit. *l. 13. 62. de iud. § 4. l. de interd. l. 1. § 3. Vii possid.*) processu contenditur. *Adhibe etiam qua notata sunt in prælect. publ. ad d. th. 16.*

C A P. I V.

Explicans controversias quæ circa hanc partem primam moveri solent.

1. Textu hunc in modum declarato, facile licet colligere, frustra *Zang. p. 2. c. 1. n. 108. & Don. 17. comm. 17. ex bacl. juncta l. un. C. Vbi de possessione. generalem colligere regulam, ibi nimirum de possessione agendum ubi res constituta est.* Præterquam enim quod *d. l. un.* tantum de vi turbativa & sic de una possessionis specie loquitur, insuper & in foro domicilij agere permittit: hic quoque textus de adipiscenda possessione in

C

ne in

ae in genere haud commode explicabitur : nisi in rubrica verbum scripti superfluum, in textu vocabulum *postulandum* improprium, denique textum. l. 2. C. de *interdict.* cum nostro textu pugnare, fateri velimus; ut adeo hanc l. un. ad explicationem generalis regulæ referre tutius consultiusque fuerit.

2. Quare omisso generali canone, quem ex speciali textu, eoq; speciali ratione prædito, colligere ferme absurdū duco; ad ipsas, quæ ex hac priori parte nascuntur, controversias me accingo: prima autem hæc esse potest. Ubi de possessione sit agendum. Quæ quaestio amplior quidem est, fateor, quam ut ex verbis huius l. unice possit decidi; Veruntamen ut eam hic discutendam suscipere, sequentes me moverunt rationes (1) quod *Zang. Don Vult.* & alii vulgo hanc controversiam hic definiant. (2) quia multum lucis hæc enodatio explicationi nostræ allatura sit (denique) quia ex hac l. un. junctâ l. 2. C. de *interdict.* (sicut jungendam supra dixi) ad totam hanc controversiam plene responderi poterit. *Vult. ad h. l. num. 17.*

3. Distingui itaque, An possessio quæ petitur sit vacua, an vero jam aliquis in possessione sit constitutus: si vacua, implorabitur officium iudicis ibi, ubi res est: de quo casu *h. l. un.* accipiendam recte monet *Vult. d. num. 17. Wesenb. comment. Cod. h. num. 2.* Sin minus, nec locum esse regulæ. l. 2. C. de *interd.* 210: Quod præles provinciæ in eum, qui eiusdem provinciæ non est, non possit cognoscere. Proponit enim hæc lex generale forum omnium interdictorum, non ut excludat fora propria, sicut nec l. 2. C. de *jurisdic. l. ult. C. Vbi in rem*, sed ut excludat fora peregrina. Provinciæ n. alicuius, vel aliquo in loco subditus varie dicitur: Næpe vel simpliciter ubi quis domicilium habet, qui proprie subditus est. *Felin. in cap. licet ratione delicti. ult. num. 23. de for. compet.* vel secundum quid, quatenus alicubi forum fundari potest, ut est, locus rei sitæ t. t. *Cod. Vbi in rem.* 2. ubi contractum est l. 19. §. 1. de *jud.* 3. ubi delictum aut inchoatum aut commissum l. un. C. *Vbi de crim. adde d. c. fin. extr. de for. compet.* Nec hoc minus procedit in possessorio quam petitorio. Quocunq; n. interdicto quis experiri velit semper competēs forū erit ubi reus habitat d. l. 2. C. de *interd.* quod si se fundet actor in iure quod in re habet, præter locum domicilij poterit agere ibi ubi res est l. ult. C. *Vbi in rem.* si in factu illicito adversarij, & ubi reus civis est, & ubi delictum commissum vel inchoatum, recte quis experietur. *arg. h. un. C. Vbi de crim. l. un. C. Vbi de poss. B. 2. d. 25. thes. 1. lit. A. & C. I. A. de interd. th. 50.*

dit

4. Variè ab hac explicatione difcedunt interpretes (1) Zang. & Donellus, qui omne poffefforium tantum in loco, ubi res eft rectè intentari ftatuunt; quam opinionem rejecimus *supr. c. 3. thef. 4. & feqq. Cujacius 5. O. 17.* profus contrarium docere videtur, dum omnia interdifta revera perfonalia, quædam in rem fcripta ftatuit, per *l. 1. §. 3. de interdift.* quo pofito fequeretur, nunquam in loco ubi res eft, interdifta competere: cum hoc forum fpeciale fit actionibus realibus & mixtis, ut probat *t. t. C. ubi in rem. h. l. un. C. l. A. de jud. thef. 234.* In rem enim fcriptæ actiones, licet à quibusdam mixtis, annumerentur; perperam tamen id fieri non obfcure liquet *ex §. 20. Inft. de act. ubi & definitio mixtarum actionum & exempla habentur.* Adeoque fi accuratius paullo ré examinabimus, vix erit ut ad perfonales actiones omnia interdifta referamus; quippe cum dentur quæ non ex obligatione aliqua nafcuntur, fed in jure reali & poffeffione adverfarij fundantur, qualia judicia perfonalia dicere prohibet *§. 1. Inft. de act.* Sic, exempli caufa, interdiftum Quorum bonorum datur bonorum poffeffori. *l. 1. 2. 3. C. Quor. bon. utiliter heredi d. l. 1. & fic domino contra quemvis qui hereditatem pro herede vel poffeffore poffidet. l. 1. ff. d. t. §. 3. Inft. de interdift.* Nec obftat *l. 1. §. 3. ff. eod.* licet enim adjecta ibi univerfalitatis nota omnia deprehendatur: non tamen inde probatur regulam veram effe fine reftriktione & limitatione: cum certiffimi juris fit vocabulum *omne*, in noftro jure non femper excludere, *non omne*, & *nulum* non femper excludere *non nullum*: fic, exempli caufa, legata & fideicommiſſa per omnia exæquata dicuntur in *l. 1. de leg. 1.* adeo ut nulla fit inter ea differentia *§. 3. Inftit. de legatis.* Verum tamen id demum ratione effectus, ita ut quod verbis legati relictum eft, fi non valeat ut legatum, poffit valere ut fideicommiſſum *D. D. Loc. ad d. §. 3. lit. B. quin & ratione effectus aliqua adhuc fupereft differentia in l. 91. ff. ad L. Falcid. Wefenb. in 7. ibid. num. 5. diſt. C. l. A. d. t. thef. 16. num. 1.* Simile exemplum occurrit in *§. 5. Inft. de hered. qual. & differentia*: ubi minoribus in omnibus caufis deceptis succurri dicitur; & tamen exceptio habetur in *l. 1. C. fi adverfus vend.* quæ conftitutio latius poſtea producta eft à Friderico in *leg. aurb. sacramenta puberum.*

5. Vultenus ad hanc *l. num. 17. & 18.* diſtinguit inter jus civile; & hodiernam fori confuetudinem. De jure civili Cujacij ſententiam probare videtur: quippe qui & in reſtituendæ, & retinendæ, nec non adipiſcendæ poffeffionis interdifta factum adverfarij venire contendat. In illa quidem factum vel violentæ dejectionis, vel importunæ turbationis; in hæc, factum iniquæ detentationis. De confuetu-

C 2 dine

dine vero hodierna secus esse ipse fatetur *num. 18.* secundum quam
possessoria tam ordinaria statuit quam petitoria; unde sequi, ut ea &
ibi ubi res est, & ubi conventus domicilium habuit, intentari queant.
Verum hæc instantia parum me movet, certè nõ efficit ut priorè opi-
nionem deferam; si enim factū detentionis tam efficax est, ut inde ob-
ligatio & personalis oriatur actio, vix ulla in jure amplius realia, sed
mere personalia habebimus judicia: quippe cum omnis realis actio
detur adversus possessorem, vel quasi possessorem, vel detentatorem.
l. 7. §. 35. §. 1. 2. l. 36. de R. V. l. ult. C. eod. l. 2. C. Vbi in rem. Non ergo est ne-
cesse, ut ad correctionem quandam juris defugiamus, præsertim cum
tam ordinariæ olim Justiniani temporibus, quam nunc de possessio-
nibus fuerint actiones: illud maxime admiror qua ratione in hanc
sententiam reciderit *Vult.* cum tamen *ad l. un. Vbi de poss. n. 41. & seqq.* fo-
rum proprium (etiam ad textus civiles Donello respondens,) de pos-
sessione locum rei sitæ confirmet: quod verissimum, modo ibi *Vul-*
teius accipiatur secundum distinctiones *thes. 3.* propositas: Eoq; sensu
explicari & defendi potest *Azo citatus & refutatus à Vult. h. n. 16.*

6. Nascitur ex hac controversia nova difficultas: dictum est
possessorem etiam ibi peti, ubi res sita est: quæritur e. *An hoc tantum
procedat in rebus immobilibus, an etiam in mobilibus?* Non solum autem
hæc dubitatio subsistit in possessoriiis, sed vel maxime in principalibus
judiciis, ubi de proprietate contenditur, locum sibi vindicat *Hu-*
golinus id tantum ad res immobiles restrinxit; res mobiles ibi peti vo-
luit, ubi reus domicilium habet. *per l. 16. de Off. præf. l. 7. §. ult. Qui satis-*
dare. Addi præterea & illud potest, quod res ibi esse censentur, ubi
pater familias *vult l. 35. §. 3. de H. instir.* velle autem patremfam. in do-
micilio præsumi, ubi principem bonorum locum cum affectione per-
petuo ibi manendi delegit *l. 7. C. de incol.* ut adeo sequatur res mobi-
les domicilium sequi, tanquam accessorium principale, imo velut car-
nem ossibus inhaerere. *Carpzov. p. 3. const. 12. desin. 14.* Ab hac opinione
non multum discedunt illi, qui in loco ubi res est, litem contestandam
& satisdandum, *per l. 16. de Off. præf. id.* in loco domicilij controversiam
tractandam, præcipue si actio tempore sit peritura, arbitrantur.

7. *Contra Azo in summ. Cod. de jurisdic. omn. judic. fin.* vindica-
tionis rerum tam mobilium quam immobilium competens forum ex
re sita nasci statuit, per textum expressum *l. 38. §. fin. de jud.* & genera-
lem *l. ultim. C. Vbi in rem* quam opinionem *Valteius ad l. 1. C. Vbi in rem.*
num. potissimum 19. Gilhausen. cap. 1. p. 2. §. 4. num. 4. Sichard. ad l. ult. §. 3.
C. d. r. Obrecht. de jurisdic. lib. 3. cap. 13. num. 7. & 8. approbant, & ita de-
clarant;

7
8

clarant; ut, etiam si quis per locum peregrinum alieno transvehatur equo, possit à domino rei vindicatione, ibi ubi equus deprehenditur, conveniri, 1. per textum generalitatem l. fin. C. Vbi in rem. auth. qua in provincia. C. Vbi de criminibus. textu vero non distinguente nec nostrum sit distinguere l. 8. de publ. in rem act. 2. per rationem juris, quia in actione reali non tam personam quam rem ipsam controversam spectemus, adeo ut, si vera fateri velimus, maxime proprium forum sit ubi res sita. 3. quia nihil obstant textus ab Hugolino citati: spectare enim eos Vulteius merita causæ dicit, nec pertinere ad informandum processum. Addit Gilhansen. d. loc. ex Socin. ad c. sane si Episcopi n. 4. vers. secunda declaratio de for. comper. Si reus non possideat immobilia & suspectus sit, teneri eum satisdare iudicio sisti & de re exhibenda, quod si vero suspectus sit tantum teneri satisdare de re exhibenda.

8. Probabilior apparet sententia distinguendum, an res mobilis delata sit in locum aliquem cum animo ibi relinquendi, an vero ut ibi tantum custodiatur, & res mox sit transitura: illo casu Azonis sententiam, hoc Hugolini censeo probandam, per l. 32. de pignor. & ea quæ supr. thes. 10. 11. cap. 1. disputavi. Nec resistunt argumenta Azonis & Vulteij, sed magis iis confirmatur nostra sententia: nam quod in d. l. 38. §. fin. de jud. l. fin. C. Vbi in rem. res ibi petenda, ubi est, definitur, generaliter accipiendum esse facile largior: ceterum rem alibi esse, quam ubi eam manere paterfamilias vult, nego, per ea quæ notavi sup. dd. 99. nisi verba res esse, & constitutas esse, in improprio sensu accipere velimus, quod tamen sine ratione temere faciendum non est: & ideo parum contra hanc sententiam militat ratio Vulteij, quod in his iudiciis magis res quam persona spectetur: cum nec ratione rei ipsius alibi competens forum fieri possit; quam ubi proprie sita esse dicitur: authentica vero, Quæ in provincia. C. Vbi de crim. nihil huc pertineat: quippe quæ non loquatur de re asserenda iudicio reali, sed de crimine commissio vindicando. Et facit pro nostra opinione maxime & illa ratio: durissimum esse, quotquot locis quis navigans veliter faciens delatus fuerit, tot locis eum se defendere l. 19. §. 2. de jud. quod tamen ex probata Vul. & Gilb. sententia sequeretur, qui etiã de eo equo possessorem in loco tali conveniri posse statuunt, per quem transvehitur.

9. Plura hac in parte quarere liceret. An nimirum hic possessio vacua tantum sit intelligenda; item, An textus noster tantum de missione ex Edicto D. Hadriani loquatur. Verum cum de his & similibus quæstionibus jam in ipsa tractatione hinc inde actum sit, hic merito subsisto, & omisso possessorio ad petitorium accedo, simili methodo & ratione ea quæ notatu dignissima putavero, brevi analysi explicaturus.

C 3

C A P.

De foro competenti hereditatis petitionis : eius cap. i. continens enodationem verborum.

1. Hactenus ductum Imperatorum & filum legis secutus, primo Ubi possessio hereditatis sit petenda, explicavi: jam ordo postulat ut ad actionem secundam *l. ult. C. Quor. bon. proprietatis* sc. seu petitionum iudicium progrediar, & ubi controversia hereditatis sit terminanda, pleniori paullo stylo exponam. De hac autem materia ita Imperatores loquuntur. *Vbi autem domicilium habet qui convenitur, vel si ibi, ubi res hereditaria sita sunt, degit, hereditatis erit controversia terminanda.* Hæc non minus quam prioris partis propositio est conversa, & præterea particula *illic* ex legis hujus principio est repetenda: ut tota propositio ita sonet: *Illic hereditatis erit controversia terminanda, ubi domicilium habet qui convenitur, vel ubi res hereditaria sita sunt, si ibi degit.* Quæ pars commodissime iterum dividitur in *nomen logicum* & *verbum seu predicatum*. Nomen absolvitur his verbis: *illic hereditatis erit controversia terminanda*. Nullū additur subjectū tam in rubrica quam textu, uti quidem in priori parte factum: nec vocem *heredes* huc trahere ipsa constructio grammatica, & sequens verbum *erit terminanda* permittunt: ut sc. ostenderet accuratissimus in hisce Gallienus (*teste Treb. poll. in eius vita c. 11. 12.*) aliud in hac constitutione membri prioris, aliud posterioris subjectum constituendum. Partem priorem tantum veram de herede scripto, ut satis supra ostensum; posteriorem sine subjecto propositam, de omni eo intelligendam, quicumq; controversiam hereditatis moturus est.

2. Deinde non sine singulari emphasi oppositionis cujusdam posita videtur phrasis, *controversia hereditatis terminanda*: quam elegantè rubrica per verbum *agatur* declarat, ut sc. ex ipsis formulis pateat: nunc demum de actione quæ & actorem & reum habet *l. 13. 14. de jud.* nunc de controverso iudicio cui contradictor accedit *l. ult. de Edict. D. Hadr.* sermonem institui: in superioribus tantum de missione simplici in possessionem vacuum tractatum. Secundo & ipsa phrasos generalitas observationem mereri videtur. Nec enim vox hereditatis hic strictè accipienda, sicut in *pr. Inst. de b. p. l. 2. ff. eod.* Verum late, ut non modo hereditatem proprie sic dictam, sed & bonorum pos-

fessio-

7
193

sessionem contineat, prout hæc vox accipitur in l. 19. §. 2. de condit. & demonstr. l. 178. §. 1. de V. S. juncta l. 1. 3. pr. §. 1. 2. de b. p. r. r. de possessoria hered. pet. Nec modo persecutionem ordinariam, verum etiam extraordinariam comprehendat, qualem executionem sortiuntur fideicommissa d. l. 178. §. 2. de V. S. ut adeo in rubrica verbum agere latius sit intelligendum, ne excludat persecutiones l. 34. de V. S. Denique vox terminanda non restrictive accipienda, quasi hic tantum de termino litis seu ipsa executione Imperatoribus sermo esset: verum ampliative, ut vel potissimum intelligatur ipsa principalis actio, quippe cum executionis iudex is maxime sit competens ubi res sitæ, non ubi reus domicilium habet, per sæpe alleg. l. 12. §. 1. de reb. auct. jud. & Gothofr. ad l. 2. verbum habet. eod.

3. Ulterius immorari subjecto hujus propositionis haud libet; prædicatum continet duo membra: quorum prius competens forum, ubi tractari possit controversia hereditatis ponit, domicilium rei conventi, alterum locum rei sitæ. Merito priori loco ponitur forum domicilij: quippe quod & generalius est l. 2. C. de juridict. omni. jud. & efficacius Zang. p. 2. c. 1. num. 101. in fin. & 102. in pr. Vocabulum autem domicilij latius à Dd. vulgo usurpari videtur, quam juris civilis ratio permittat. Licet n. origo seu civitas & domicilium in Justiniana legislatione sæpissime sibi invicem opponantur l. 6. §. 1. 3. l. 22. 27. ad munic. l. 3. C. de munic. & Orig. 10. 38. definitio item domicilij non quadret origini: tum effectu etiam distinguantur. l. 7. C. de incol. quod domicilium incolas, origo cives creet: nec denique vox domicilij in largiore significato frequentata in jure nostro reperitur; Dd. tamen communiter, & cum iis Gail. 2. O. 36. n. 2. 3. domicilium dividunt in commune & proprium seu privatum. Commune civitatem Romam dicunt, quæ communis omnium patria est. l. 33. Ad municip. cui addi potest l. 17. de stat. hom. Et hoc generale, vel commune, ut ita dicã, domicilium eius est efficacia, ut quicumque civis non privilegiatus Romæ deprehendatur, ibi possit conveniri. arg. l. 2. §. 5. de jud. Quod Gail. d. O. 36. num. 11. etiam ad locum originis trahit: licet quis alibi habitet. Verum quàm rectè, monitum est ab Excellentissimo Dn. præs. de pat. & præcept. sanctæ venerando, in questionibus dictatis. ad C. I. A. de jud. th. 207.

4. Hodie patriæ huic generali & urbi Romæ recte comparatur summum Imp. tribunal, Das Kaiserliche Hoffgericht: ut & Cæsaræ imperialis iudicium. Quilibet enim civis Romanus competens ibi forum sortitur, prioris quidem instantiæ Status imperio immediate subiecti Ord. Cam. p. 2. tit. 1. 21. 22. qui non habent jus vel privilegium Austræ.

ori-
alat
to-
mi-
m-
el fi
an-
&
ota
do-
vir.
um
cro-
tus,
psa
nic-
oll.
ud
ve-
mb-
am
le-
pa-
4.
de
ne
ra-
la-
of.
o-

Austragorum de quibus vid. Ord. Cam. p. 2. t. 2. & seqq. C. I. A. de interd. thes. 21. Secundæ verò seu appellationis etiam mediate subiecti, non item primæ Ord. Cam. p. 2. t. 1. nisi ratione reilegitimum forum fiat, puta si apud inferiorem iudicem iustitia denegetur d. 1. §. Es soll auch d. 2. de mach. ibi. Es were d. 2. sach. D. A. de anno 1566. §. Nach dem denen Partenen. 115. art. 2. quæ continentia id exigat. Ord. Cam. p. 2. t. 1. §. 5. Wo auch, si nimirum in nostro casu res hereditariæ pluribus in locis sitæ sint. Vult. ad h. a. num. ult. adde C. I. A. de Quib. caus. ad eund. jud. eatur. ib. 14. & interd. th. 20. ubi plures refert exceptiones.

5. Porro privatu domiciliu subdividunt Dd. in naturale & accidentale. Naturale seu originis dicunt; quod ex ipsa natura naturaliter venit, & tam ex propria quam parentis persona acquiritur. per l. 7. C. de incol. 10. 39. juncta l. 6. pr. §. 1. Ad municip. idque immutabile est d. l. 6. sicut omnia jura naturalia jura sanguinis. 8. de R. I. §. sed naturalia Inst. de I. N. G. & civil. Duplicem ergo de jure civili quis patriam fortiri potest, primo ex persona propria, ubi ipse est oriundus: deinde ex persona parentis, unde is originem traxit. Hinc est quod Carolus V. tam à Moguntino quam Saxone apud Sleidan. 1. comment. ut Germanus, licet extra Germaniam natus laudatus; & Fridericus quamvis ex Sicilia oriundus ad imperatoriam majestatem elatus fuerit. Obrecht. de jurud. lib. 3. cap. 11. num. 7. Nec hoc jus civitatis omni effectu destituitur; sed potissimum locum obtinet in honoribus & oneribus civilibus l. 23. & 29. Ad municip. C. I. A. de jud. th. 206. non tamen hodie ita efficax habetur, ut etiam quis rite ibi conveniri queat Gail. d. O. num. 6. adde thes. 3. fin. quo sensu accipimus, quod domicilium originis hodie non amplius attendi, pragmatici absolvent scribunt. vid. Carpzov. part. 3. crim. quest. 110. num. 10.

6. Accidentale non præter re voluntariu etiam appellaveris. arg. l. 6. C. de incol. ibi. originis ratione ac domicilij voluntate. l. 31. Ad municip. ibi ubi velut. nec obstat l. 22. §. 3. Ad municipalem: vocem enim domicilij latius ibi & in impropria significatione sumi existimo pro domo vel habitatione, cum propria definitio & causa formalis, destinatio nempe perpetuo ibi manendi, casui l. 22. §. 3. Ad municip. minus recte applicentur: nec resistit l. 6. §. ult. l. 22. d. r. recte enim gl. ad d. l. 6. §. ult. subaudiendam vocem, interim, monet: dum sc. ipsi liberti mutaverint domicilium. per l. 27. Ad municip. sicut & filiosfam. tamdiu domicilium in loco originis habere videtur, quamdiu non mutaverit voluntatem Cujac. ad l. 3. C. de municip. & orig. multo minus l. ult. §. 3. l. 22. §. 1. Ad municip. cum mulier eo ipso quod maritum elegit, etiam domicilium se-

equi

qui voluisse videatur. Hoc domicilium accidentale generalius ita
 definitur: ut sit id, quod quisque sibi esse voluit, modo interd-
 ctum non sit l. 31. *Ad municip.* aut tertij nihil interfit; veluti si tutor
 velit mutare domicilium, quo in casu non nuda transferentis volun-
 tas sufficit, sed singularis concessio Imper. requiritur. l. 12. §. 1. *de excus-
 tur.* Specialius autē ibi domicilium quem habere dicunt, ubi quisq; sedem
 sibi delegit cum destinatione perpetuo ibi manendi, nisi quid avocet.
 l. 7. *C. de incol.* & hoc est quod in l. 2. *C. Vbi Senat.* dicitur *larem fovere.*
 Nec enim sola in aliena civitate domus possessio domicilium facit l.
 17. §. 13. *ad munic. l. 4. C. de incol. 10. 39.* sed omnino animus permanendi
 requiritur: qui si declaretur expresse, antequam ad munera vocetur,
 postea re & facto l. 20. *ad munic.* res extra controversiā: quod si dubium
 an domicilium sit translatum, ex variis id presumptionibus probari
 potest. Et primo ibi quem domicilium constituisse non ambigitur,
 ubi larem & rerum ac fortunarum suarum summam constituit, unde
 rursus non sit discessurus l. 7. *C. de incol.* quin etiam non requiritur, ut
 maximam bonorum partem ibi habeat, sed sufficit æqualis l. 27. §. 2.
Ad munic. imo in l. 2. *C. Vbi Senat.* casus ponitur, in quo Senator alibi
 larem, id est, domicilium (interprete gl. *libid. & Pac. An. C. d. t.*) fixit, alibi
 maximam bonorum partem constituit: Satis enim est, si animus non
 discedendi ex aliis circumstantiis probari potest; quales proponuntur
 in l. 27. §. 1. *Ad munic. l. 2. C. de incol. v. Cujac. in Paulo l. 20. Ad municipal.*
 7. Errare ergo videtur *Romanus conf. 264. n. 1. & seqq. conf. 197.*
 num. 2. (quem sequi puto *Cui.* ad sæpe citatam l. 7. *C. de incol.* ubi pro
 eodem legendum suspicatur *eo demum*) dam, ut domicilium contra-
 ctum censeatur, tria conjunctim requiri existimat. (1) ut eo in loco
 larem quis foveat, (deinde) ut summam (id est, majorem partem) re-
 rum ac fortunarum suarum ibi constituat, (denique) ut cum familia
 & liberis ibi degat per d. l. 7. *C. de incol.* Nec enim citatus id textus pro-
 bat, qui nihil aliud dicit, quam non esse ambigendum, quin his qua-
 litatibus concurrentibus domicilium constituatur, non tamen statim
 excludit à contrario sensu alia domicilia, in quibus major dubitandi
 subest ratio: velut in l. 27. §. 2. *Ad munic. l. 2. C. Vbi Senat.* Sane quod qui-
 dam ex patrimonio domicilium quē sortiri putant, id tantum analogice
 & secundum quid verū existimo, quatenus nonnunquam facit,
 ut iudex competens fiat l. 19. §. 2. *de jud. d. l. 2. l. 1. C. Vbi per. tut. Zangerus*
 p. 26. l. n. 11. etiam ita recte limitat, ut hoc tum demum verum sit, si ibi
 paterfamil. se instruxit l. 6. §. 2. *Ad munic.* puta mancipiis tam ad cul-
 tum quam ad necessitatem paratis, quoniam quod quis per alium
 possidet,

D

possidet, perinde est ac si ipse teneret *l. 1. §. 1. ue a rei A. poss. quoad eum*
procedit si homo liber sit in possessione. *l. 1. C. per quas pers. l. 1. §. 20. 21.*
de A. vel A. poss. fac. l. 27 §. ult. Ad municip.

8. Explicatæ voci domicilij, (quod est ubi quis animo per seve-
randi sedem fixit: vid. *Gilhaus. in arb. jud. c. 1. p. 2. §. 2. num. 2.*) succedunt
verba *habet, qui convenitur. Verbū, habet,* in præsentī ideo positū, ut ex-
cludat domicilium, quod ante susceptam litem habuit, & quod post su-
ceptam litem reus habiturus est. Ratio prioris membri, quia laris
sedisque mutatio omnia jura pristini domicilij tollit. *arg. l. 20. Ad mu-
nicip.* Nec obstat *l. 2. C. de jurisd. omn. jud.* in qua reus ibi convenien-
dus dicitur, ubi domicilium tempore contractus habuit. Id enim in
iis actoribus demum procedit, qui cum reo aut vere aut quasi contra-
xerunt, non vero in aliis: jam vero adiens hereditatem tantum cum
legatariis quasi contraxit *§. 5. Inst. de O. qua quasi ex contractu* Unde ma-
nifesto sequitur *d. l. 2.* non pertinere ad casum nostræ *l. un.* in qua actor
non tam in contractu vel quasi contractu, aut etiam obligatione per-
sonali, quam jure reali se fundat *l. 25. §. 18. de H. P.* Deinde excludit do-
micilium futurum, quod reus post ortam litem habiturus est: ratio,
quia ibi iudicium finiendum ubi cœptum *c. 19. extr. de for. comper. l. 19.*
de jurisd. l. 30. de jud. l. 7. eod. Cum qua non pugnat *l. 3. §. 5. de remil. quem*
§. Cuiac. in comm. ad l. 7. de jud. male distinctum esse notat, & eius *§. 5.*
finem constituit in voce audiendus, principij vero *§. 6. fac. à verb. si di-*
cta causa sit: hoc sensu; ut inter sit an quis nomen militiae dederit tum
demum, cum jam damnatus erat in causa capitali, vel illico postquam
semel dixerit causam capitalem, aut requirendus tantum annotatus
fuerit inter reos. Priori casu capite punitur, etiam si mitior ab initio
dicta sit sententia; nec remittitur ad priorem iudicem, qui jam sen-
tentia dicta iudex esse desit: posterioribus vero, cum iudicium duret,
militia ignominiose solvitur & remittitur per *d. l. 3. §. 6.* ut & ibi desi-
nat iudicium ubi cœpit *d. l. 30. & l. 7. de jud.* multo minus obstat *l. 12. si*
quis caut. quod enim ibi de privilegio dicitur, id verum de iis privile-
giis, quæ merita causæ, non quæ processum, ut est privilegium incom-
petentiæ seu domicilij, respiciunt. Denique observandum ex his ver-
bis; quod possessor hereditatis *l. 9. 10. pr. 11. 12. de H. P.* ibi conveniri de-
beat, ubi ipse habet domicilium; non ubi defunctus habuit: in quo
recte convenitur à creditoribus hereditariis *l. 19. de jud.* quia hæres suc-
cedit in locum defuncti: *l. 34. eod.* quod tantum quoad jura defuncti
tam activa quam passiva verum, & ideo regula *l. 19.* tantum in credito-
ribus procedit, quia hæres possidentem pro herede ex possessione,
lega.

42
legatarij ex quasi contractu, non veto ex negotio cum defuncto inito
conveniunt. v. *Ampliss. Dn. Præf. patr. & præcept. sancte col. in suo fil. Ariad.*
tab. 5. pr.

9. Et hæc difficiliora vocabula sunt, quæ in priori prædicati par-
te deprehendi: sequitur pars altera, in qua docetur; possessor est heredi-
tatis etiam ibi recte conveniri, ubi hæreditas sita est: verba Imperato-
rum hæc sunt: *vel si ibi, ubi res hereditaria sita sunt, degit*: (Ita etiam ha-
bet O brechtianus, nec causa apparet, ob quam cum Gothofredo,
Charonda, Pacio, quorum unus alterum sine collatione membrana-
rum sequi solet, in dubium vocemus: cum eam & alter codex opti-
mæ notæ sine hæsitatione exprimat, & ipsa syntaxis desideret.) primo
occurrit vox *vel si*. Vocabulum *si*: plerumque & regulariter condi-
tionem denotat sicut & part. *Cum*: exempla sunt in *l. 48. de condiç. in-
deb. l. 45 §. 3. de V. O. l. 22. Quænd. dies leg. adde C. I. A. de cond. & demonst. r.*
ih. 7. n. 3. & ih. 2. 4. & seqq. §. 28. (alij habent 31.) Instit. de leg. & ibi Wesenb.
Unde est quod *Cujacius in par. titul. Cod. h. & Vbi in rem. statuat nun-*
quam in loco, ubi res est, quem rei vindicatione posse conveniri, nisi
& ibi deprehendatur. De qua controversia latius tractabitur infra;
hic fontem & originem designasse sufficiat. *Zangerus* ut in genere verū
ostenderet, possessorem hereditatis in loco ubi res hereditariæ sitæ,
posse conveniri *p. 2. c. 1. n. 101.* vocem *si* per particulam *quamvis aut sive*
etiam explicat, ut sensus sit. Ubi domicilium habet qui convenitur,
quamvis vel sive etiam ibi, ubi res hereditariæ sitæ sunt, degat, heredi-
tatis erit controversia terminanda: & ita vocabulum *si* accipitur in *l.*
31. vers. & ideo de recept. arb. l. 7 §. 10. Ad SC. Maced. Verum hac explicatio-
ne admissa vox *vel* superflua futura est, sensusq; alienus & absurdus
inde generabitur. Ideoq; malle verbum *si* regulari suæ significatio-
ni relinquere, contra argumentationem à contrario sensu non admitte-
tere, quia hoc rescriptum ad instantiam & petitionem partis datum
speciale est. *Vinnius de process. dispur. 4. num. 16.* Neque enim alias opus
fuiisset hac particula, sed eadem figura absolvenda fuiisset propositio *h.*
m. vel ubi res hereditaria sita sunt.

10. Sequitur in textu *ibi ubi res hereditaria sita sunt*: hæc verba
jam in parte superiore sunt explicata, illud tantum adiciere lubet; res
hæreditarias hic indefinite proponi, non adjecta universalitatis nota;
quo Imperatores innuere voluerunt: non requiri, ut omnes res ibi sitæ
sint: sed sufficere, si pars maxima ibi sit constituta: argumentum
hujus rei peti potest *ex l. 50. de jud.* ceteræ enim res in consequentiam
majoris summæ veniunt, quin imo, si quis rem minimam pro hærede
possidet

possidet, cum ratione illius minimæ rei universali etiam actione ce-
veniri queat *l. 10. de H. P.* ibi quoque ubi ea est forum sortiri videtur
quia eadem ratio partis ad partem, quæ est totius ad totum *l. 76. de R.
V. Wesenb. paratit. Si pars hered. Pac. An. Cod. de jur. dot. num. 9. sin. jam ve-
ro totius hereditatis ea natura, ut ibi eius petitio sit instituenta, ubi
res hereditariæ sunt *h. l. un.* Ergo & pars ibi, ubi ea sita, petenda vi-
detur.*

II. Tandem concludit posteriorem prædicati partem vocabu-
lum *degit*: quod bonis auctoribus idem quod *esse* seu *vivere* significat:
unde sapius, addita voce *vita*, *vita degere* legimus: exempla sunt apud
Iust. l. 7. §. 3. 3. 7. Tac. 4. 41. 2. aliquando etiam nude positum hoc voca-
bulum idem tamen significat: ut *vid. apud. Calep. in voce dego.* cu-
ius auctoritati recte addi potest *l. 15. C. de test. milit.* Ubi *militēs in
expeditione degentes* sunt illi, qui in expeditione vivunt vel existunt.
& *h. l. un.* in qua verba *si ibi degit*, recte explicantur per verbum *est* seu
reperitur. *Cujac. 5. O. 19. & in paratit. C. h.* Neque enim aut *Donello 17.
comment. 17.* aut *Wesenb. in comment. Cod. de hered. pet. num. 39.* assentien-
dum, qui vocem *degere* per phrasin domicilium alicubi habere inter-
pretantur. Particula enim *vel satis* manifeste distinguit forum ubi
quis degit à foro domicilij; nec vero simile *Imp.* per verba sequen-
tia, quæ obscuriora, explicare voluisse priora, quæ clariora sunt. *Vult.
ad. h. l. n. 24.*

C A P. I I.

Quod continet summam & casum hujus partis posterioris.

I. In summa ergo hæc posterior pars id dicit: hæreditas ibi peti po-
test, ubi aut reus domicilium habet, aut ubi res hereditariæ sitæ. Me-
rito omitto *cum C. I. A. de jud. l. hes. 239.* verba, *si ibi reus degit*: non enim
ea ideo posita, ut inde argumentum à contrario sensu deducere liceat;
sed cum rescriptum ad petitionem partis sit datum, ideo repetit in de-
cisione *Imp.* etiam eas casus circumstantias, quæ quidem necessario
ad decisionem non pertinent, eam tamen minus dubitabilem reddunt;
sicut etiam in *l. 7. C. de incol. 10. 39.* supra fieri ostendimus. Ut ita deci-
sio duo fora principaliter designet: (1) forum domicilij possessoris,
(2) forum rei sitæ; in quo respondere teneatur possessor illic, si ibi
reperiatur: citandus autem si alibi moretur. Ita accipe *C. I. A. d.
hb. 239.* quod tria fora alias designare videtur. §. Nimum vero nostrum
textura

4
290

textum restringunt illi, qui cum *Don. Wesen. dd. locis* (quamvis in no-
stram sententiam iterum inclinet in *paratitl. C. h. Gotb. fred. in not. ad l.*
l. un. ad verbum vel. huius textas summam ita concipiunt. Possessorium
hereditatis proponitur ubi res sita, petitorium vero in domicilio conventi
quibus consentit *Mornacius ad b. l. un. pr.* ubi ait: *possessorium spectare re*
hereditarias, petitorium per personas. quia forum quod duplex est, & domici-
lij, & rei sitae, ad simplex & unicū, domicilij nimirum; hac ratione re-
stringeretur, contra textum expressum & naturam vocis *vel* quae di-
versā conjungit *per notat. Calvini ad vocem vel.*

2. Et hic quidem partis hujus per restrictionem quandam sum-
marius sensus est, qui si clarius per extensionem fieri speratur, casus
eius figuratorem nunc substituam: quæ talis est. Messias à Sempro-
nio hæres institutus, adversarios sibi viderat tam substitutos quam legi-
timos, non quidem in possessorio, in quo contradicere non pote-
rat, ut ostendi supra *p. 1. c. 2.* verum in petitorio: aut licet tempore
quo petiti rescriptum nullos quidem haberet adversarios, timebat ta-
men etiam in possessorio quosdam contradictores, (quam cit cum stā-
tiam nos hic fingere jubet decisio *l. 2. C. de interd.*) Igitur ignarus, si aut
in possessorio vinceretur aut vinceret, ubi ipse hereditatem petere, vel
ab ipso peti debeat, certius hoc ab Imp: cognoscere cupit: Ratione
domicilij conventi, hæc forte pars Imperatoribus dubia movebat,
quod heres ibi sit conveniendus ubi & defunctus *l. 19. de jud.* jam vero
defunctus conveniri debuit in domicilio suo, non heredis. 2. quod
non commode ibi fiat executio, per *l. 12. §. 1. de re jud.* Ratione loci ubi
res sita: quod hereditatis petitio præstationes etiam personales in se
comprehendat *l. 25. §. 18. de H. P.* locus vero ubi res posita vindicationi-
bus tantum sit legitimus. Verum his argumentationibus parum moti
Valerianus & Gallienus, respondent, possessorem hereditatis recte &
in loco ubi domicilium habet qui convenitur, & ubi res hereditariæ
sitæ sunt, judicio provocari. De cuius rescripti rationibus in utramq;
partem cap. sequenti III. dispiciemus.

C. A. P. III.

Agens de rationibus dubitandi &
decidendi.

1. Sic n. verborum vi inspecta & casu clarius proposito, haud dif-
ficile est in rationes dubitandi & decidendi inquirere: quod commo-
dissime fieri posse existimo, si penitus decisionem ipsam introspe-
xim.

D. 3. rim.

rim. Dicitur autem primo quod possessor hereditatis ibi conveniri debeat, ubi ipse habet domicilium: non ergo licebit, ubi defunctus habuit per *l. 29. § ult. de inoff. test.* Contra tamen dubitationi an iam præbere potest, quod heres sit is, qui consequitur omne jus defuncti, *l. 24. de V. S.* & succedit in locum eius à quo heres relictus *l. 34. de jud.* ideoque absens in loco domicilij defuncti defendendus, & præsens ibi est conveniendus *l. 19. d. 1.* accedit quod plerumque paterfamil. in suo domicilio summam bonorum constituit: ut adeo facilius ibi futura sit executio, quam ubi hæres habitat. Denique quod possessio tantum ibi petenda dicatur ubi bona sita: adde quæ *disputavi in p. 1. c. 3. th. 3.*

2. Duplex ratio dubitandi est. Posterior omnino incompetens forum domicilij facit: priores saltem cum domicilio rei domicilium defuncti conjungendum suadent: duplex etiam substituenda decisionis causa. Primo ex regula generali, quod actor rei forum sequi debeat, sive in rem sive in personam agatur *l. ult. C. Vbi in rem.* Ergo & si quis actione mixta conveniatur: jam vero rei forum est ubi is habet domicilium *l. 2. C. de jurisdic. omni jud.* Deinde quod nemo in vitus facile possit laceffiri in foro alieno, seu non suo *arg. l. ult. de jurisdic. omni.* omne autem forum alienum est, quod nec ratione domicilij, nec contractus, aut rei sitæ, aut delicti competens sit. *cap. ult. extr. de for. comper.* Ergo & hoc in casu forum defuncti. Nec ulla hic in forum successio fingi potest: successio enim ealimitatur & ratione materiæ, & ratione formæ seu modi. Ratione materiæ locum tantum habet in creditis hereditariis; cum enim ideo hæres conveniatur in foro defuncti, quod in jus ejus succedat: jus illud in persona demortui radicatum esse oportuit, ut sit in quod succedatur: unde est quod fideicommissi petitio apud judicem proprium, non eum in cujus locum hæres succedit, institui debeat *l. 50. §. 2. de jud.* cum obligatio non à defuncto, sed hærede cœperit *l. 5. §. 2. de O. & A. juncta §. 5. inst. de O. que quasi ex contr.* Ratione formæ seu modi quod nimirum lite contestata etiam absens à domicilio defuncti citari possit, antea tantum præsens conveniri *d. l. 19. §. l. 34. de jud.*

3. Posterioribus duobus dubiis jam in parte priore satisfactum: quod nimitu executioni sententia mandetur per litteras mutui compassus, & regula ista, ubi possessorium tractatur ibi etiam petitorium instituendum, locum tantum obtineat, si agatur de possessorio cui contradictor accedit, ut in interdico Quorum bonorum, & nonnunquam missione ex Edicto D. Justiniani; eo vero in casu, sicut & in petitorio judicio, est electio penes actorem an primam & præparatoriam

toriam actionem velit intentare in loco domicilij per l. 2. C. de interd. an in loco rei sita per l. ult. C. Vbi in rem. Illud adhuc dubium restat, an si actor semel elegerit in possessorio certum forū, in petitorio mutare sententiā possit: Sic statuere videtur Collegio. I. A. de quib. caus. §. 16. in f. Cuius. Mihi v. placet opinio negativa, ne causā continentia disrumpatur contra l. 10. C. de jud. c. 1. extra de causa poss. & prop. add. sup. p. 1. c. 3. §. ult.

4. Et hæc in prima decisionis parte movere rescribentes Imperatores poterant: Posterior ita se habet; hereditatis controversia ibi terminanda, ubi res hereditaria sita, si ibi degit. Rationem dubitandi ostendit ipsa hujus judicij natura. Est nimirum hereditatis petitio actio mixta. l. 7. C. b. id est, & realis & personalis d. l. 7. §. 20. Inst. de act. quam vis enim in rem actio sit l. 27. §. 3. de R. V. præstationes tamen personales habet l. 25. §. 18. de H. P. jam vero res sita tantum facit ut forum competens sit actionibus realibus, & quæ actiones reales imitantur, aliquibus interdicitis: non etiam personalibus. C. I. A. de jud. thes. 234. Unde sequitur hereditatis petitionem, ibi, ubi ea sita, infitui non posse; cum eo ipso quod petitur hereditas, etiam præstationes personales petantur, l. 20. §. 3. l. 25. §. ult. de H. P.

5. Verum quæ dubitandi, eadem decidendi rationem præbet judicij qualitas. Certum enim est & planius quam ut negari possit, in actionibus realibus competentem quem judicem sortiri in loco, ubi res est l. 38. de jud. l. ult. C. Vbi in rem. c. ult. extr. de for. compet. jam vero & hoc indubitatum, hereditatis petitionem esse judicium in rem l. 27. §. 3. de R. V. Nec obstat quod accedant præstationes personales, quippe quæ tantum veniant in consequentiam principalis seu ipsius hereditatis: cui addi & illud potest, hanc actionem ita esse mixtam, ut qualitates eius simplices vix separari possint. Unde sequitur, quod dispositio in simplicibus etiam locū obtineat in mixtis Zang d. c. 1. n. 102. C. I. A. d. r. th. 233. p. l. 81. de H. Inst. l. 13. de lib. & poss. imo quod, cum præcipue & principaliter in rem sit, præcipue & principaliter eius naturam imitetur. Vmm. de process. disp. 4. n. 16.

6. Dicit quis instando: Quamvis hereditatis petitio hæcenus imitetur reales actiones, non tamen ideo consequi, ut reus, etiam absens recte conveniatur in loco ubi res sita est: cum nec rei vindicatione absens ibi jure pulsetur Pac. An. Cod. Vbi de hered. quia non sine magno detrimento, magnaque interdum captione à rebus nostris revocamur Cuj. 7. C. eod. Quæ in rem Mornacius ad hanc l. un. velut fundamentalem textum addit l. 7. ff. testamenta quemad. aper. Verū responsio est facilis, si ipsam generalitatem ll. supra à nobis propositarum confide-

de-
ha-
bræ.
24.
leo-
est
do-
alit
um
ens
um
eci-
de-
&
bet
s fa-
dit.
con-
per.
ffio
tio-
ere-
cti,
esse
pe-
ce-
sed
ntr.
ens
d. l.
um:
om-
um
cui
on-
t &
ara-
iam

consideraverimus; certissima vero juris regula, quod lege non distinguente nec nostrum sit distinguere *l. 3. de publ. in rem act.* imo hoc unum requisitum ponere nihil aliud sit, quam negligentia Jctos accusare: cum notabilia, nisi specialiter notentur, videantur neglecta. §. 26. *de injur.* Nec sane ratio Cujaciana satis firma, licet enim in magno saepe detrimento conjunctum sit à domo avocari, per d. nullibi tamen dicitur, quod reus cum suo aliquo incommodo à domicilio in causa propria citari nequeat: nec alleg. *l. 7. aliud pro-* quam iniquum esse suum alicui officium existere damnosum: quod de publico officio pronunciat Jctus in *l. 29. Ex quibus causis majores.*

C A P. IV.

Explicans regulam generalem ex hoc textu desumptam.

1. Ex haecenus exposito textu sponte fluit ista regula. *Res sibi potest, ubi est constituta.* Haec regula ante omnia ita explicanda, ne eludat forum domicilij contra *l. 2. C. de jurid. l. ult. C. Vbi in rem.* Jctus contra impetitiones *Donelli & Zang. supra satis munivimus.* Amatur (I) *ratione subjecti*, quod procedat (1) non modo in puris judiciis libus, sed etiam actionibus mixtis (nam & hæc de dominio rei agunt. *Inst. de act. l. 25. §. 18. 19. de H. P.*) veluti *hereditatis petitione h. l. un. m. hercis. comm. div. fin. regund.* etiam feudali; modo non duo eiusdem domini vasalli litigent. *Zang. p. 2. de except. c. 1. n. 105. f. (2)* non modo in petitoriis, sed etiam possessorijs quibusdam & interdicit. *vid. sup. l. cap. 3. th. 4.* (II) *Ratione rei conventi* ampliatur, (1) quod etiam is, qui superior est, conveniri possit apud judicem inferiorem, modo sub ejus jurisdictione res sita sit. *Monach. pract. jud. p. 2. cap. 6. num. 60.* quod procedere Dd. ajunt; etiam si judicio petitus regia dignitate emineat *gl. in dem. in verb. subditis de foro comper.* non enim hic tam persona spectatur, quam res de qua contenditur. (2) d. regula etiam locum obtinet in eo, qui privilegio quodam alicujus jurisdictioni est exemptus *cap. 1. de priv. in 6.* quales sunt domestici & agentes in rebus *l. un. C. in quib. causis*, Clarissimi Academicarum professores, & seduli Universitatum studiosi *Vult. adh. l. un. n. 57.* (3) clerici nam & illi coram iudice laico conveniri possunt, de re ubi ea est sita. *Gail. 1. O. 37. num. 4.* (III) *Ratione ob- sti. Gilhausen. in arb. iud. c. 1. p. 2. §. 4. num. 2.* hanc regulam ampliat (1) in spiritalibus. *cap. 3. extr. de foro comper.* ut scilicet Episcopus vel alius magistratus

48. A
gistratus Ecclesiasticus siue actione petitoria siue possessoria agatur de re sub sua diocesi sita iudicare queat: laicū enim iudicem, in Ecclesiastica causa, licet possessoria simplici, admittere, præter *c. 2. 17. extra de iud. auth. statuimus C. de Episcop. & Cler.* prohibent ea, quæ bene & accurate disputat Covarruvias in *quest. pract. 35. num. 1. (2)* Quod hoc enunciatum procedat in rebus tam immobilibus quàm mobilibus & se moventibus *l. quod legat. 38. l. non alias 24. §. f. & l. seq. ff. de iud. (3)* Non modo in rebus corporalibus, sed & incorporalibus *fac. §. 2. Inst. de act. quæ & ipse quoque possideri dicuntur l. 9. 16. §. ult. ff. de H. P. C. I. A. de iud. thes. 236. (IV)* Ratione forme seu modi ita ampliatur, ut aliquando possessio ibi tantum, excluso foro alio, peti possit, ubi res sita; veluti si vacua per implorationem officij iudicis petatur *h. l. un. pr. (V)* Ratione circumstantiarum extrinsecarum procedit quoque. (1) si res sita ubi actor habet domicilium: (2) si in diversis locis constituta, nec sciri facile possit, ubi ea sit posita: quo casu utriusque territorij iudex poterit adiri. *Gilb. d. loc. n. 6. 8.* quævis & ob continetiam causæ omnibus superior possit postulari; prout jam est declaratū *sup. p. 2. c. n. 8. 4. (VI)* Ratione effectus res in loco quodā sita non tantū ratione fori, sed etiam quoad cætera onera patrimonialia facit subditum: unde omnes omnino domestici & agentes in rebus in *l. un. C. In quibus causis.* sub moderatoribus provinciarum pro functionibus publicis respondere, nulla fori præscriptione valitura jubentur: quod hodie adhuc in aulis Principum & Impm. servari docet *Vult. ad. d. l. un. n. 57.* ubi idem jus ad excellentissimos dominos professores atque studiosos producit.

2. Restringitur tamen varie & limitatur eadem regula (I) enim ratione *subjecti* locum non invenit dicta regula (1) in iis interdictis, in quibus se fundat actor non tam in jure quodam in re, quam facto & delicto adversarij: cum enim ea potius personalia sint *l. 1. §. 3. de interd.* male iisdem quadrabit regula iudiciorum realium. (2) nec applicari potest actionibus personalibus, licet in rem scriptis vel noxalibus, quamvis enim hæ actiones à Dd. vulgo mixtæ vocentur, verius tamen, mere eas esse personales, quippe cum nec in §. 20. *Instit. de act.* inter mixtas referantur, nec alibi accenseantur, nec denique eisdem competat definitio mixtorum iudiciorum: quæ habetur in *d. §. 20. (II)* Ratione *rei conventi* excipitur persona, quæ speciali privilegio etiam oneribus patrimonialibus est exempta: in qua classe nonnulli clarissimi professores Academiarum constituunt. *vid. Hill. 17. D. E. 17. lit. A. (III)* Ratione *objecti* si ipsa bona sint alicujus jurisdictioni exempta: ut sunt domus privilegiatæ, *Die Grenhäuser. Carpzov. p. 3. 12. ult.*

E

Deni-

Denique *ratione effectus* notandum, quod licet *ratione rei* in loco quodam sitæ subditus quis dici possit, id tamen non nisi improprie fieri. *Paurmeister de juridict. lib. 2. cap. 9. num. 115.* cum aliud sit forum fortiori, aliud subditum esse: prout eleganter declarat *Gail. lib. 2. de pignorat. cap. 15. num. 3.* adeo ut eum excommunicare, capere aut aliud contra personam machinari nequeat. *Hellig. d. loc.* etiamsi possessor rei domino loci homagium præstiterit, quod jurare solent i, quos nos *Landassen* vocamus. Cum enim homagium, quod *ratione rei* tantum præstatum, stricti juris sit, non erit ultra mentem jurantis producendum ad personalem obligationem *l. quidquid 99. de V. O.* præsertim quia de odiosa subjectionis materia est conceptum. *vid. latius Paurmeister. d. loc. num. 117. & seqq.*

CAP. V. & ULT.

Quod agit de controversiis quæ circa hanc posteriorem partem moveri possunt.

r. Superest una ad huc vel altera dubitatio, quam non iniquè in calce hujus explicationis ex solenni veterum methodo adici existimarem. Et primo quoad iudicium constituendum; quæritur *quatenus in loco domicilij vel rei sitæ hereditas peti possit.* *Donell. 17. comment. 17. & Wesenb. comment. Cod. de inoffic. test. n. 59.* alibi quam in loco domicilij controversiam hanc terminari posse negant. 1. quia hereditas juris nomen sit; & ideo nullibi constituta dici possit. 2. quia nullibi forum rei sitæ exprimat: nam quod in *h. l. un.* constituitur, nihil probare contendunt: quoniam tum demum forum ubi res constituta legitimum oriatur, si ibi reus degat, id est, domicilium habeat. Ceterum ad hæc *Donelli* dubia jam supra responsum; ad prius quidè *in p. 1. cap. 1. thes. 6.* ad posterius, *verop. 2. cap. 1. thes. ult. & cap. 2. thes. 1.* Adde per *προνόμιον* *liv.*, pro *Donell.* opinione confirmanda *l. 29. §. ult. de inoff. test.* ubi verbum *oportet* necessitatem quandam inducere videtur, præcisè autem legis iussum servandum est, quod cum negligitur actio denegatur, per *l. 43. §. 4. de procurat. Donell. d. lo.* Nec excuset quod *d. l. 29. §. ult. de inoffic. querela* loquatur: ea enim ipsa nihil aliud nisi qualificata quædam hereditatis petitio est *l. 1. 34. C. de inoff. test. Excell. Dominus præses præcept. & patr. submissa observantia aeternum col. in suo filo Atiad. tab. 2. in pr.* Quamvis & hoc respondere ad *d. legē* possem: verò bunn

Oport.

Oportet in jure nonnunquam pro decet velut in l. 13. §. 1. commod.
& non oportet pro non decet seu non est æquum usurpari.
l. 70. §. 1. de V. S. quoniam tamen in materia judiciaria plerumque ne-
cessitatis nota est; ideo eam ita accipiendam judico, ut non excludat
simpliciter omne forum quod non est domicilij *contra hanc l. un.* sed
secundum quid, ut excludat domicilium defuncti, & heredis ab inte-
stato contra testamentum venientis *fac. hac ipsa lex 29. §. ult. ibi in qua
scripti heredes.*

2. Contra profus à Donelli Sententia recedunt illi, qui tria
fora legitima statuunt. 1. domicilij, 2. rei sitæ, 3. originis. *Vigel. p. 7.
lib. 2. cap. 2. except. 15. repl. 2. p. l. 29. ad municip.* Ubi incola & his magi-
stratibus parere jubetur apud quos incola est, & illis apud quos civis,
vel originarius existit, nec tantum municipali jurisdictioni in utro-
que municipio subjectus esse; sed & omnibus publicis muneribus
fungi debere statuitur. Verum huic opinioni graviter obstat quod
forum domicilij tantum pro legitimo habeatur l. 2. C. de *jurisd. om-
jud.* domicilium autem passim opponatur origini, ut ostensum *supra
cap. 1.* Recte itaque C. I. A. de *jud. thes. 205. d. l. 29. l. 4. C. de orig. restringit
ad honores, muneris, successionem, per l. 11. de Senar. l. 23. Ad municip. l.
3. de mun. & hon. sequuntur Gaul. & Zang. ibid. cit.* Poterit tamen Vige-
lij definitio seu replicatio locum habere in casu l. 27. §. 2. *Ad municip. &
similibus, quando reus profus nullum habet domicilium Carpzov.
p. 3. const. 13. definit. 13. in f. Salycet ad l. 1. C. de summ. trin. Harv. Pistor. Obs. 55.
num. 4. & 12.*

3. Aliter discedunt Zang. p. 2. cap. 1. num. 101. & nisi superiore ex-
plicatione thesin temperes. C. I. A. de *jud. sapius alleg. thes. 239. Dan. Ve-
nat. in enarrat. meth. Cod. ad h. t. dum tria fora ex hac l. colligunt; ita
ut hereditatis possessor conveniri queat (1) in loco domicilij, tanquam
generalissimo (2) in loco ubi heres degit, tanquam in loco contractus
(3) in loco rei sitæ, tanquam judicij realis. Verum huic explicationi
obstat. (1) ipse textus l. un qui semel posita particula disjunctiva vel,
duo tantum membra constituit; (2) quia hac ratione patum congrue
Imperatores loquerentur, quippe cū forum ex contractu reus nō sor-
tietur ibi, ubi res est, sed ubi contractus celebratus. l. 2. §. 4. l. 19. §. 1. 2. l.
36. §. ult. l. 45. de *jud.* adde C. I. A. d. t. §. 219. & citatos ab *Vmmio disp. 4. n. 5.
(3) quia nullus hic aut contractus aut quasi contractus inter possessore-
rem & petiorem principaliter celebratus. Non certe per aditionem
hereditatis, ut vult Zang. d. loc. quia per hanc cum legatariis tantum &
fideicommissariis & quibuscunque aliquid ultima voluntate testato-**

ris relictum est hæres quasi contrahit *sæpe cit. §. 5. Inst. de O. quæ quasi ex contractu.* 2. quia hac admilla opinione totam hereditatem actione mere personali peti posse sequeretur, contra *l. 25. §. 18. de H. P. l. 27. §. 3. de R. V. l. 7. C. de H. P.* omnis n. hereditatis petitio ad duo datur. 1. ad ipsam hereditatem principalem; quæ ex Zangeri sententia ex quasi contractu & sic obligatione personali deberetur. 2. ad præstationes personales, quas non ex jure dominij oriri vel ex *d. l. 25. §. 18. d. l. 7.* satis manifesto apparet. Et sane licet forte ex gestione *l. 25. §. 1. l. 41. de H. P.* negotiorum gestorum fingi obligatio posset, per *l. ul. de N. G.* cum tamen personales eæ præstationes in consequentiam tantum Universitatis veniant; in foro hereditario fundando attendendæ non sunt.

4. Rectius his omnibus *Vmmius disput. de process. 4. num. 16.* duo loca, ubi Universalis rei vindicatio sive hereditatis petitio institui possit, proponit: forum nimirum domicilij & forum rei sitæ, licet ibi possessor Universitatis non deprehendatur; per rationes quas adducit *Zang. p. 2. c. 1. n. 100. & 2. seqq.* Nec movet *Cujac.* cuius argum. supra refutavimus: *p. 2. c. 1. §. 9. & c. 2. d. 1.* nec qui in hereditatis petitione *Cujac.* sequitur *Vult. (1) per h. l. un. (2)* quia insignis ratio differentie inter hereditatis petitionem, quæ est & realis & personalis, & inter actionem mere realem. Legem *hanc un.* quod attinet, respondet *Azo. in gl. h.* subintelligendum esse vocabulum maxime. Sane si violenta adhibere remedia addendo vel detrahendo textui liceret, forte cum *Vmm. d. loc.* delenda verba *si ibi degit* censerem: præsertim cum corruptam scripturam suspicari suadeat, quod in Editione Goth. vox *si* lineolis est inclusa, & in MS. Reuchlini, cujus inspiciendi mihi copia à viro Amplissimo Dn. D. Biccio patr. & præcept. sancte col. benigne facta, idem vocabulum aliena manu supra adscriptum legatur. Verum ad hæc velut desperati morbi malagmata venire, (maxime cum Codices antiquissimi verba hæc constanter retineant & repræsentent, ut supra indicavimus) nulla cogit necessitas. Dicit textus si ibi, ubi res est, conveniendus reperitur, recte lis hereditaria ibi terminatur, quod ut ne-gem procul abest: at argumentum à contrario sensu, Ergo si ibi non re peritur, ibi non potest conveniri, deducere haud permitto, quia hoc rescriptum ad instantiam partis est concessum. Sic argumento, quod ex ipsa lege desumitur, refutato, ad rationem facilis est responsio. Non enim sequitur hæc actio est in rem & in personam: Ergo, non simpliciter datur, ubi res est: imo, quia principaliter in rem, ideo vel maxime realis judicij naturam sequitur. *Vmm. d. loc.* Confer ea quæ de ambiguitate particule *Si* supra *cap. 1. thes. 9.* dicta sunt; cui licet plures

textus

textus suffragentur l. 15. §. 2. *ibi, si tamen. Quod vi aut clam.* l. 12 §. ult. *Mandati* l. 78 §. ult. *de contrab. Emr.* hic tamen vix locus relinquatur.

5. Instantiæ loco hic infurgit *Castrensis cum Cujacio ad l. ult. C. Vbi in rem. num. 2.* quo in loco ipsam in rem actionem simplicem non aliter concedendam putat in foro rei sitæ, nisi & reus ibi deprehendatur: tribus potissimum rationibus. 1. quia ita in foro contractus servatur c. 1. §. 3. *de for. compet. in 6.* forum vero rei sitæ cum majori efficacia non est conjunctum; quam forum contractus. 2. quia alias nulla esset differentia inter forum domicilij, & forum rei sitæ. Denique quia sola domus possessio non facit subjectam personam l. 17. §. *sola Ad municip.* ut adeo dominus vel judex ipsius territorij non possit contra personam quidquam statuere, sed tantum adversarium in possessionem mittere, sicut & dominus fori in quo contractum d. c. 1. §. 3.

6. Quibus argumentis ut satisfaciamus, singula ordine refutabimus. (1) tale est. Qua ratione reus in foro contractus recte convenitur eadem etiam ratione possessor conveniri debet in foro rei sitæ; Atqui reus tantum præsens in foro contractus recte convenitur c. 1. §. 3. *de foro compet. in 6. E.* & possessor in foro rei sitæ præses tantum potest conveniri. Hoc si Ummio proponeretur dubium, haud dubie responderet negando minorem, ut qui in d. d. 4. num. 5. simpliciter forum contractus legitimum statuat. Verum, quia præter locum contractus aut omnino præsentia conventi, aut ut bona ibi constituta habeat reus in d. c. 1. §. 2. & l. 19. §. 1. 2. *de jud.* requiritur, nisi dolose latitet, (quo in casu noviter canones introduxerunt, ut etiam missio imperari possit à judice contractus in bona quæ ibi posita non sunt d. §. 3. *vid. nor. & quæst. Excell. D. præf. ad C. l. A. de jud.*) ideo melius responderi puto negando consequentiã majoris. In foro enim cõtractus expresse præsentia requiritur d. c. 1. §. 3. *de jud.* nullibi vero id de reali judicio exprimitur: & ratio differentię manifesta est; ex contractu enim persona convenitur personali actione, persona autem non subiicitur ob contractum in loco quodam celebratum, sed ob constitutum domicilium & incolatum: in rei vero vindicatione potissimum res spectatur, quæ ibi & secundum illius loci jura censetur, ubi sita l. 4. §. 2. *de censibus.*

7. Non tamen inde sequitur nullam differentiam esse inter forum domicilij & forum rei sitæ. Maximum enim est discrimen & ratione objecti & ratione efficaciz. Ratione enim materiæ domicilij forum latissime patet, & legitimum est omnibus actionibus, sive in rem sint sive in personam l. ult. C. *Vbi in rem* l. 2. C. *de juridict.* l. 5. C. *eod.*

E § foruua

forum vero rei sitæ actionibus realibus & mixtis peculiare *d. l. ult. & l. 1. C. Vbi in rem. h. l. un.* Ratione vero efficaciarum differt, quod iudex domicilij qualitercunque sua iussa tueri, adeoque & capere personam & excommunicare & multam indicere possit; secus vero in iudice ubi res sita, quia tantum in rem, non etiam hominem jurisdictionem habet. Quare nihil obstat argumentum Castrensis ultimum: non enim sequitur; hic iudex non potest ea quæ potest iudex domicilij, E. tantum ea potest, quæ potest iudex contractus, & per consequens non potest citare absentem. Ex his itaque quæ ab utraque parte hæcenus proposita sunt firmiter concludo & possessorem hereditatis ibi conveniri posse, ubi domicilium habet, & ubi res sita simpliciter tanquæ in iudicio reali, non ex quasi contractu, nec in foro originis, nec domicilio defuncti: & simul finio quæ ad iudicium hoc constituendum pertinent, progrediorque ad ea quæ constitutum sequuntur.

8. In hac parte illud potissimum eruendum dubium, secundum cuius loci statuta & consuetudines iudicari debeat hereditas; puta si alia in loco domicilij, alia in loco rei sitæ, alia denique in domicilio defuncti, ubi res mobiles esse regulariter censentur, vigeant. *Bartholomæus Chassanæus consil. 19. in fin.* ejus loci jura servanda monet, ubi hereditas petitur, vel actio universalis instituitur. Unde quia universitas ibi petenda, ubi major pars est *h. l. un. juncta l. 50. de jud.* secundum ejus loci statuta etiam minorem partem alibi sitam dijudicandam esse statuit, per *l. 3. in fin. ff. de rebus l. 4. de Off. procons. gl. ad cap. illud 12. r. (forte 13. 2.)* Verum allegata l. id non sufficienter probant, & res ipsa pluribus indiget distinctionibus. Cum autem labor hic frustra suscipiatur & quæstio inaniter tractetur, nisi sciamus quæ statuta sint ipso jure valida; igitur ante omnia, quæ ad statutum requirantur, brevissime explicabo; postea speciebus statutorum additis, quatenus quæque subiectis rebus applicari debeant, una vel altera thesi sum expositurus.

9. Distinxi in quæstione statuta & consuetudines, per *l. 9. ff. de iust. & jur. l. 32. de li. & differunt inter se sicut lex & consuetudo civilis. vid. Gail. 2. O. 31. num. 10.* quamvis *Chassanæus in consuet. Burg. lib. 1. tit. 1. §. à statuto autem* differre etiam ipsa vi & efficacia putet: ubi majorem vim juri non scripto per consensum tacitum introducto, quam scripto & per voluntatem expressam constituto tribuit: à quo recte dissentit *Gail. 2. O. 78. num. 2.* Est igitur statutum lex municipalis *d. l. 9. à legitimo magistratu l. 4. §. fin. de Off. procons.* qui summam in isto municipio auctoritatem tenet, de rebus *l. ult. de jurisdictione*, vel personis sibi subie-

subiectis l. 7. §. fin. de confirm. rur. l. etiam 10. de rur. l. un. C. Qui pro sua ju-
ris liti. rationabiliter disponens fac. l. Quintus Mutius 7. de ann. leg. (Et
inde est quod domini Assessores Camera se secundum laudabiles lo-
corum consuetudines, Nach rechtlichen ehrbarhen vnd ländischen
Ordnungen Statuten vnd Gewonheiten/Judicatueros jurare tenentur.
Ord. Cam. p. 1. tit. 57. Gall. 1. O. 36. num. 14. 15.) & communi consensu
probata l. 1. 2. de ll. adde Dec. conf. 649. Cacher. conf. 29. num. 15. &
conf. 76. num. 4.

10. Hæc requisita, si in statuto concurrant, quin legitimum id
efficiant, dubium non est: uberius de his disserere merito jam super-
sedeo, quia non de validitate ll. municipalium in genere mihi sermo,
sed specialis quæstio proposita est. Omne autem statutum hereditarium
vel disponit contra jus civile, vel secundum illud, vel præter jus civile. Nos
de iis loquimur quæ derogant juri communi; quæ enim illud per omnia
imitantur statuta dici non merentur, sed potius confirmationes &
explicationes constitutionum civilium l. 23. 37. de ll. Chast. de consuet.
Burgund. tit. des confiscations rubr. 2. qui confisque le corps §. 1. num. 8. g. p.
m. 347. Derogatoria statuta aut derogant prohibendo quæ jure civili
permissa; aut permittendo quæ sunt prohibita. Et permittunt, vel
tollendo obstacula solennitatis aut personarum: vel ponendo & consti-
tuendo aliquid circa res aut judicium instituendum: Circa solenni-
tatem actus: veluti si alicubi ita sit receptum, ut testamenta coram
duobus & tribus testibus confecta valeant: de quo statuto disputan-
tes. vide Myns. Obs. 20. & ab eo citatos Cynum. Birt. Bald. Salyc. Fulgos. 1. as.
ad l. 1. C. de sum. trin. & fid. Cath. Casus hic est: Degens in Lotharingia
fecit testamentum secundum consuetudinem seu statutum loci, quod
forte ibi est, ut testamentum etiam coram duobus vel tribus testibus
confectum valeat: in quo heredes instituti cives quidem Argentora-
tenses, quibus litem hereditatis movent cives Hanoici heredes ab in-
testato venientes in Rep. Argentoratensi. Quæstio I. An secundum
statuta Argentoratensia vel Lotharingæ hereditas judicari debeat.
Si secundum hæc heredes erunt testamento instituti, si secundum illa
successio fiet ab intestato: II. si secundum statuta Lotharingæ sit ju-
dicandum, an id procedat simpliciter in omnibus bonis, an tantum
in bonis in Lotharingia sitis.

11. Antequam autem ad propositas quæstiones respondeam
illud prius dubium, quod à Mynsingero d. loc. omisum esse video, expli-
candum mihi existimo, an nimirum hæc dispositio statutum dici de-
beat? Ita sane appellat eam Myns. d. loc. contra tamen opponi posse
vide.

videtur: quod quidquid jure communi provisum, si idem lex municipij repetat, confirmatio potius eius quam statutum dici mereatur *thes. sup. proxim.* jam vero jure communi provisum, ut eorum duobus vel tribus testibus recte fiat testamentum *cap. 10. extra de test. Resp. (1)* licet hoc jure Can. sit receptum, contrarium tamen usu & per constitutiones Imperii novissimas servari. *R. 1. de anno 1512. tit. Bon Testam. tenen. §. vnd sollen die Notarij. 2. C. 1. A. de testament. thes. ult.* lex autem ea demum dicenda, quam usus probat *l. 1. 2. & 32. de ll. (2) Comm. d. 6. 10.* etiam per consequens, *c. 11. cum Wesenb. x. de testam. n. 10.* restringi ad pias causas: unde consequeretur nullo jure communi generaliter constitutum, ut testamentum coram duobus testibus confectum valeat. Et hæc de statuti hujus essentia præfari libuit: nunc ad ipsam explicationem & effectum ejus veniamus. Respõdeo a. judicem Argentoratensem in proposito casu omnino statuta Lotharingica observare debere: cum hic de validitate testamenti quærat, quod utique jam suam formam habuit tempore conditi testamenti: in iis vero negotiis demum statuta loci, ubi judicio contenditur, attenduntur, quæ in ipso judicio in esse deducuntur: quale est quod proponitur in *l. 1. C. de emancip. lib. Bald. ad l. 1. C. de summa trin. num. 20.* Et hæc regula ampliat primo ratione subiecti, ut etiam non subditus in Lotharingia degens secundum statuta Lotharingica testari queat. II. Ratione objecti, ut hoc testamentum non modo valeat in bonis quæ in Lotharingia sita sunt, sed etiam quæ in territorio Argentoratensi, vel alibi sunt constituta. Nec obstat quod statuta sint localia *Gail. 2. Obs. 124. num. 5.* & ideo extra sua territoria non observentur. *d. O. num. 9.* Id enim non obtinet in statutis permittentibus id quod secundum juris communis dispositionem in genere quidem permittitur, sed ratione solennitatis, de qua statuto disponitur, prohibitum; in quibus (verba sunt *Mynsing. 5. O. 20.*) receptum est, ut extra territorium vigorem suum producant, non quidem ut talis actus secundum solennitatem statuti extra territorium etiam à subdito celebratus sit validus, sed ad hoc, ut intra territorium etiam à non subdito celebratus (solennitas enim actus pertinet ad jurisdictionem ejus ubi celebratur *l. 1. §. ult. de ven. inspic. Barr. ad l. 1. C. de summa trin. num. 20.*) ubique locorum teneat, non tantum in his bonis, quæ habuit in loco, ubi actus geritur, sed in omnibus ubique locorum sitis. adde *Gail. 2. O. 123.* Possunt tamen & hæc statuta quodammodo dici localia, quia subdito, ubi tale statutum viget, extra territorium secundum consuetudinem patriæ testari non est permissum *Myns. & Gail. dd. ll.*

12. Pergo nunc ad statuta hereditaria, quæ tollunt obstacula personæ & alias inhabilem habitant. Hæc dupliciter sunt restringenda. (1) *Ratione subiecti*: quod nimirum personalia ista statuta tantum valeant in personis jurisdictioni statuentium subiectis, per *l. 1. §. fin. de tut. & cur. dat. Gail. 2. O. 123. num. 15. Bald. ad l. 1. C. de summ. trin. num. 13.* (2) *Ratione obiecti*: quod locum tantum obtineant etiam personalia statuta in rebus territorio disponentium subiectis *Gail. d. Obs. num. 11. & seqq.* Idque præcipue procedit in statutis odiosis, his potissimum rationibus: quia, ubi cessat jurisdictio statuentium, ibi quoque cessat dispositio statuti; textus in *l. fin. ff. de juridict. cap. 2. de constit. in 6. 2.* quia sicut limitatur potentia causæ, ita etiam limitatur potentia effectus *l. 22. ff. de adopt. l. 30. §. cum oriundus. 1. ff. de excus. tut. l. 27. de tut. & cur. dat.* sed potentia consuetudinis se non extendit extra territorij terminos. *arg. l. 53. C. de decur. v. c. jure communi prohibitum filiis familias testamenta condere pr. Instit. Quib. non est permittum*: idem tamen si per statutum concedatur; filius familias civis, (non etiam forensis, quamvis ibi degat) poterit testamento heredem instituere, ita, ut quoad bona in patria, seu loco cui subiectus est, sita, ex testamento; quoad cetera successorem ab intestato nanciscatur: *Gail. & Bald. d. lo.*

13. His non obstat municipale nostræ Reip. in der R. R. D. *sub iii.* Wann die frembden Seiffgeschwistern mit den rechten Geschwisterten / so von beeden Vanden erben sollen. Ubi statutum refertur secundum quod fratres unilaterales simul succedunt cum fratribus ambilateralibus; diuque ita usurpatum deprehenditur, ne id in extraneis minus quam civibus locum haberet, donec postea utilitate publica suadente ita explicatum fuit, ut civibus hodie uti eo contra extraneos, non extraneis contra cives nostros liceat, nisi & hi idem statutum apud se vigere, nostrosque cives apud illos hoc casu admitti ostenderint. (Rationes huius explanationis vid. apud *Berlich. p. 3. concl. 51.*) & denique Anno 1564. 1612. casu aliquo emergente plenissime declaratum, quo unilaterales Ulmenfes cum ambilateralibus Ulmensibus concurrentes secundum statutum succedere iussi sunt; additumque sententiæ fuit, ut idem impostertum in similibus casibus observaretur. Nec hic in gradu secundo substitit parentum nostrorum cura, sed & ad tertium usque & jus representationis processit; ita ut fratrum unilateraliu liberi non excludantur à demortui successione per ambilateralium fratrum existentiam. *R. R. D. sub vie. Döchter* (ita enim legit meum exemplar. *Excellentiss. Dn. Praes. patr. omni obsequio. proseq. in disp. Elem. p. 3. sect. 2. thes. 10. in index. habet Döchter*

ter) und Enckel sollen zu Erb gohn an Ahnen und Großvaters Gut. ibi. Unsere Herren Meister und Rath/ Schöffel und Amman haben erkandt/das nuu hinfort mit des abgestorbenen Geschwisteren Geschwister Kinder an statt ihrer Väter und Mütter zu Erb geben sollen/nach ohn unterschiede ob deren Geschwister vnd deren Kinder/ den abgestorbenen einer seit verwandt gewesen weren/ vermög dißhalb inhabender Freyheit. A Cum vff Sambstag nach Blasij de anno 26.

14. Horum statutorum essentiam quod attinet, quin ea sit legitima dubitari haud existimo, quod enim fratres ambilaterales hodie excludant unilaterales, id mero jure civili & per Novellas Justiniani constitutiones demum effectum est. *Novell. 118. cap. 3.* jure enim Romano veteri sine distinctione utriusque vinculi consanguinei fratres sibi invicem succedebant, ideoque recte idem iterum mutari statuto potuit. *arg. §. 11. Inst. de l. N. G. & civil.* Explicatio vero eius seu effectus pugnare videtur cum iis, quæ in thes. 11. proposuimus: quin enim frater unilateralis concurrens cum ambilateralis non sit persona habilis ad succedendum de jure communi, per *d. Novell. 118. cap. 3.* satis manifestum. Ergo omnino, ut succedere queat, statuto ad id eum habilitante opus fuit: atqui statutum forenses non habilitat: Ergo forenses secundum statutum Argentoratense unilaterales cum ambilateralibus in agro seu territorio nostræ Reipubl. non succedunt, contra explicationem *Amplissimi Senatus de anno 1564. 1613.* supra à nobis propositam. Resp. vel id fieri posse ex speciali privilegio; quo respicere verba ultima *d. r.* videntur. Döchter und Enckel &c. ibi: vermög dißhalb inhabender Freyheit & in antea alleg. explicatione de anno 64. ibi: So soll die Erbschaft vermög des alten Statuts vnd meiner Herren Freyheit vertheilet werden. *vid. disput. elem. Excellent. Dn. Præsp. 3. §. 2. th. 21. in überi:* vel (quod magis placet) dicendum, non tam in *dd.* statutis respici ad personas succedentium, quam personam defuncti. Cum enim ille mutare constitutionis vim testamento valeat, eo ipso, quod nullum confecit, secundum *ll. civiles & statuta loci* mori voluisse ne quidem dubitandum monet *Gail. d. O. 124. num. 2.* ut adeo unilaterales fratres hoc in casu ex tacita voluntate defuncti, cui statutum annuit, succedant. Et hanc responsonem probat *Bart. ad d. l. 1. C. de summ. trin. num. 42.* ubi talem ponit casum. Est statutum in Anglia, ut primogenitus succedat patri exclusis fratribus; discedit quidam habens bona in Anglia & Italia. Quæritur. Quomodo primogenitus succedat. Quia hoc statutum est personale ideo distinguit, an decedens (non an primogenitus) fuerit Anglicus vel non: isto casu solum

4
502
solum primogenitum succedere, sed tantū in bonis Britannicis, in cæteris simul cum fratribus secundum jura communia concludit.

15. Et hæcenus de statutis permissoriis, quatenus sunt concepta in personam, seu quatenus personam ad actum habitant: quid si concepta in rem? Hic sane procedit quod *Gail. 2. O. 124. num. 16.* tradit, statutum etiam locum habere & obligare non subditum, fac. l. 4. §. 2. de censibus. t. r. C. *Vbi in rem.* Ita tamen, ut nec subditus ultra res ibi sitas eo constringatur, per l. *fin. de juridict. l. 27. de iur. & iur.* quod probat & declarat eleganti exemplo *Mollerus 1. semest. 29.* in quo singulariter notandum, procedere d. regulam etiam si statuto inserta verba sint: Die Güter liegen auch wo sie wollen. Nec enim clausula hæc efficere potest, ut bona extra territorium posita alicujus jurisdictioni subijciantur, contra d. l. *fin. Carptov. p. 3. 12. 12. in fin.* Quare si quis decedat bona habens immobilia vel mobilia cum animo perpetuo relinquendi, quædam in Lotharingia, quædam in territorio Argentinenſis Episcopi, alia sub imperio nostræ civitatis: quoad hæc secundū jura Argentoratensia; quoad ista, secundum Episcopalia statuta; quoad illa, ad normā Ducatus Lotharingæ hereditas judicanda est. v. *Barr. ad d. l. 1. C. de summ. trin. n. 42.* Idemque servatur in jure detractioſis: in dem Abzugrecht: quod nostrā quoque in Rep. viget, ut patet ex consuet. Wreden Fremden die Erbſchafft auß dieser Statt vñnd Obrißkeit gefolgt werden sollen; & sub ita. Wie die fremden außländischen Erben ihrer Eißschafft vñnd Abzugs glaubwürdige Urkunden außbringen vñnd ihnen ihr Erbtheil gefolgt/ auch daß nur gewisse approbire Notarij darzu mögen vñnd sollen gebraucht werden. adde *Rauchbar. p. 1. quaß. 17.*

16. Super sunt statuta hereditaria, quæ de ipso judicio hereditario instituendo agunt, & vel versantur circa ordinem & formam judicij, vel decisionem causæ, vel executionem sententiæ. In statutis, quæ agunt de forma processus; ejus loci mores spectandi, ubi lis tractatur l. 1. C. *Quæ sit longa consuet. l. 3. §. fin. de testibus. l. 2. Cod. testamenta quemadmod. aper.* In iis vero quæ ad decisionem causæ pertinent, ejus territorij mores retinendi, in quo negotium vel causa originem traxit. *arg. l. 6. ff. de episc. l. 1. de usur.* Veluti, si testamentum ex consuetudine loci coram duobus testibus quis condiderit, in iudicando mores illius territorij attendendi; ut & si in certo quodam loco filiofamil. concedatur testamentum condere; tum enim quidquid in illa terra servari solet, in iudicio observandum est. Quod si vero statuta ea de executione loquantur, distinguendum, an sententiæ ibidem execu-

tionem mandetur, ubi iudicatum; & tunc haud dubie servantur mores loci, ubi iudicium institutum: vel in loco alio, & aut executor alieni territorij exequitur rogatus à magistratu qui sententiam tulit, & idem servatur quod in casu superiore: aut per se & extraordinaria potestate, quo ultimo in casu secundum sui loci statuta executionem facit. *l. 6. C. de exalt. 10. 19. Bald. ad d. l. 1. C. de sum. trin.*

17. Diximus supra thes. 9. alia statuta esse permissoria, permittentia nimirum ea quæ jure civili sunt prohibita: alia prohibitoria, quæ jure civili permissa prohibent. Jam de istis cum actum sit satis: superest, ut de his pauca moneamus. Ea iterum vel versantur circa solennitates, vel personam, vel res. De iis quæ circa solennitates vel res aliquid disponunt notandum, omnia ea in prohibitoriis quoque procedere, quæ de permissoriis dixi: de prohibitoriis in personam unicuique uberius adhuc explicandum.

18. Sunt itaque ea vel favorabilia vel odiosa. Si favorabilia, restringuntur tantum ratione subiecti, ut locum habeant in civibus: ampliantur vero ratione objecti, ut quoque observentur in bonis extra territorium statuentium sitis. Sic tutor pupillo datus omnibus bonis constituitur. *l. 5. §. 12. ff. de reb. eor. qui l. propter litem. 21. §. licet 2. de excus. tur.* & cui bonis interdicitur etiam ea administrare nequit, quæ sunt extra territorium statuentis. *arg. l. 10. de cur. fur. l. 6. de V. O.* Quod eleganter expressisse videtur statutum reipubl. Argentoratensis *sub iii.* Mann vñnd Weiber mögen jhr Gut nicht geben in Eigenschafft weiß. Verba statuti hæc sunt: Kein vnserer Bürger (nota restrictionem ratione subiecti) mag geben seinem Weib / noch sein Weib vnser Bürgerin (iterum restringitur subiectum) mag geben ihrem ehelichen Mann / sein hand Gut (nota ampliationem ratione objecti) daß die Eigenschafft sein sey / nimmens zum Widumb / welches vnter ihnen dem andern geb sein Gut zu etzen / die Stiff soll nicht gelsten / in welchen weg das geschehe. Ergo nec heredes instituere, nec legatum proprietatis relinquere obstante hoc statuto civis Argentoratensis conjugum poterit. Quæritur. An civis nostræ reipubl. possit conjugem in bonis extra territorium Argentoratense sitis instituere: & an secundum eius loci statuta, ubi ea bona sita, lis terminari debeat. Sane quia hoc statutum est favorabile, putarem vires suas extendere etiam ad bona extra territorium sita: per ea quæ dixi in pr. h. thes. Favor autem hujus statuti duplex, unus respectu ipsius matrimonij, quod hac ratione purum sanctumque servatur *l. 1. 2. 3. ff. de donat. inter vir. & uxor.* alter respectu liberorum: ut facilius educantur *d. l. 2. nec avitis*

4
507.
avitis paternisque bonis facile exspolientur l. 6. C. de secund. nupt. Bart. ad d. l. 1. num. 32. dissent. Bald. eod. num. 18. & huc forte applicari potest, quod Decius conf. 207. num. 5. citat. à Gail. 2. O. 123. in fin. existimat, statuta personalia saltem in consequentiam trahere res alibi sitas. Quod si vero statuta ea fuerint odiosa, restringenda non solum ratione subiecti, sed & obiecti, ut non procedant nisi in bonis, quæ ubi statutum viget, posita existunt. cum odia sint restringenda c. 15. extr. de R.I. in 6. vid. Bar. d. n. 32.

19. Hactenus de statutis hereditariis in genere dictum, in specie adhuc istud superest dubium: quatenus statuta hereditaria laicorum ligent clericos? Omittis aliorum opinionibus Bartoli ad d. l. 1. n. 28. hic sequor distinctiones. Aut enim statutum conceptum est directè super Ecclesiis & rebus Ecclesiasticis, & non valet statutum cap. 7. 10. extra de consir. (quamvis de jure civili diversum hic defendi queat. arg. t. t. Cod. de Episc. & cler. de SS. Eccl. de Episc. aud. & c.) vel simpliciter, & in genere est conscriptum; Idq; vel pugnat cum iis, quæ clericis aut rebus sacris competunt ut privilegium: aut jure communi sicut cæteris omnibus. Isto casu statuta & consuetudines non obligant clericos. Auth. cassi. C. de SS. Eccl. sc. noverit 49. de sent. excomm. hoc vero casu personæ & res Ecclesiasticæ ordinationes laicorum sequuntur, eaque in foro Episcopali sunt servandæ. c. 3. extr. de eo qui mitt. in poss. cap. 8. extra de in integr. restit. nisi parum ea honesta fuerint. cap. 8. extra de sent. & re jud. Quare si statutum in urbe viget, ut testamenta coram duobus notariis conficiantur, vel ut insinuentur: clerici etiam secundum horum statutorum formam ultima sua elogia condere tenentur: qua omissa ipso jure sunt invalida, nisi quoad pias causas, quæ de jure Canonico speciali privilegio sunt exemptæ. cap. 11. extr. de testam. Similiter etiam secundum nostræ Reip. statuta avus clericus Argentorati in successione nepotis fratrem defuncti unilateralem admittere etiam ex fundamentis juris Canonici tenetur, statutum hoc habetur im Statbuch fol. 132. verba ejus hæc sunt: Unsere Herrens Meister vnd Rath/sampt ihren Freunden den Ein vnd zwanzigen haben erkandt/gesetz vnd geordnet / das hinführo ein Großvatter oder Großmutter ihr abgestorben Enckel mit vnd neben desselben von einem vnd beyden banden geschwisterren zu gleichen theilen in die Händer erben / vnd das solches zu künfftiger gedächtnuß zu anderen Articulen in das Statbuch eingeschrieben werden soll. Actum & decretum Mittwoch den 16. May. Anno 1565. & parens laicus excludet filium clericum ab hereditate fraterna, per statutum cujus mentionem facit

Excellen. Du. Pres. praecept. & patr. humili cultu prosequendus in disput. Elem.
p. 3. sect. 2. th. 15.

20. Sic per singula membra proposita quaestione explicata, breviter eam & paucis verbis ita repeto, aut statuta versantur circa solennitates actus, & tunc ibi tantum valent, ubi statuta sunt: (2) locum habent tam in subdito quam forensi. (3) Se extendunt ad bona extra territorium statuentis sita: aut versantur circa personam, legitimando eam vel illegitimando, & requiritur, (1) ut persona sit subdita. (2) nec in aliis bonis, quam quae in statuentis ditione sunt posita (ubi autem posita bona quaeque censentur jam in parte prima explicavi) locum obtinent: nisi sint favorabilia. Aut concepta sunt in rem, & ratione subjecti valent etiam in non subdito, verum ratione objecti tantum in bonis, quae statuentis imperio sunt subjecta, procedunt. Item alia statuta agunt de iudicio informando, & spectatur locus iudicij, vel lite prosequenda, & observamus ordinationes eius loci, ubi negotium celebratum: vel denique de executione sermo est, & vel idem qui iudicavit: vel alius secl rogatu primi iudicis sententiam exequitur, & iterum locus iudicij spectatur, vel alius iudex spontaneo motu & extraordinaria potestate exequitur; & tunc secundum loci consuetudines, ubi executio fit, ea celebratur. Clericum vero in specie statuta laicorum tenent, quae non singulariter de personis vel rebus Ecclesiasticis, nec contra libertatem, Ecclesiae statuunt.

21. Absolvi haec tenus, quae de hereditate vulgari petenda occasione un. dicenda putavi. Superest unica & affinis quaestio: Ubi nempe & secundum cuius loci statuta successio feudalis iudicari debeat. In qua quaestione distinguendum primo cum *Wesemb. paratit. de H. P. n. 11.* An feudum sit hereditarium vel non. Si hereditarium, aut simpliciter est hereditarium concessum sibi & quibuscunque heredibus, *zum rechten Erblehen für Erben und Erbnehmen*, aut secundum quid: in quo succedunt tantum heredes sanguinis, sed ut heredes communes. His sane casibus cum feudum pars hereditatis censetur, simulque cum allodialibus in petitionem veniat *Wesemb. d. loc. Gasl. 2. O. 15 4. num. 7. & seqq. Gothofr. Ant. disput. feud. 1. thes. 8. lit. D.* ibi quoque, ubi tota hereditas petitur, feudum quoque, tanquam quod venit in consequentiam univertitatis, petendum existimo. Quod si tamen successio haec feudalis sola veniat, puta si feudum hereditarium solum per fideicommissum quoddam sit relictum, vel si heres tantum in feudo sit institutus, alius in allodialibus; feudum hoc hereditarium iudicio feudali petendum statuerem, cum certi juris sit, omnia feuda, licet non habeant

507
beant propriam feudi naturam, jure tamen feudi censerent, & in quibus non specialiter impropiantur, proprium feudum imitari. *c. si quis un. 2. f. 48. de feud. non hab. propriam feud. adde Gotho. Ant. disputat. feud. 1. th. 7. lit. E.*

22. Sequitur de feudo non hereditario, & vel quaeritur ubi iudicium primae instantiae institui debeat, vel instantiae secundae. In prima instantiae iudicio (a possessorio enim regulariter non appellatur de jure civili *l. 36. c. de appell. & novissimo. Ord. Cam. p. 2. tit. 28. §. ult. & t. 29. §. un. so & seq. licet de jure Can. secus sit. c. 12. extra de appell. Pac. Ant. Cod. de sent. & interl. in fi.*) duo iterum veniunt consideranda. (1) Possessorium, deinde petitorium. Possessorium quod attinet, id iterum vel simplex est, vel admixtam habet rei persecutionem: *l. 2. §. 2. de interditi. Si simplex, qualia sunt possessoria hereditatis remedia, & imprimis hereditatis feudalis. (neque enim quis mittitur in possessionem feudi, nisi possessio ea sit vacua. per textum *1. feud. 12. Gothofr. Ant. disputat. feud. 1. th. 5. lit. E. p. 25.* & sic per officium iudicis. *Ros. cap. 2. conclus. 29. in gl. lit. D. & cap. 7. concl. 48. in gloss. lit. C.* quomodo etiam explicanda *c. 1. 2. si de feud. def. 2. feud. 26.*) verius esse puto, posse quidem aetorem eligere iudicem feudalem *cap. dominus vocat §. si vero vasallus. de milite vasallo qui contumax est. 2. feud. 22.* ubi vocabulum debet non necessitatem involvere, sed persuasionis & consilii vim obtinere satis praecedens vers. docet, *ibi curiam debere vocari: non tamen cogi, sed ordinarium loci adire posse.* textus est expressus in *cap. ex parte 15. extra de for. compet. quem male Dd. restringunt ad personas miserabiles: cum in decisione ipse pontifex ita dicat: Mandamus quatenus si vobis confiterit, dictum nobilem terram & mansionem habere in Andegavensi dioecesi, in qua interdum consuevit commorari, & ipsam dioecesim ultra duas à Turron non distare diastas, & in eadem litigiosam rem esse: non obstantibus exceptionibus aliis, quae in petitorio potius quam in possessorio, quod regina contra eundem nobilem intentabat, locum habere videntur: inter quas exceptiones etiam ista fuit in vers. idem quoque: quod nimirum magistratus seu iudex feudalis ab Imperatrice Angliae aditus non fuerit. Non itaque ratio decidendi consistit in favore personae, prout allegabat quidem regina in vers. ad hoc autem: sed in iustitia causa: quia in possessorio feudali reus non necessario est conveniendus coram domino feudi aut paribus curiae: facit pro hac explicatione, quod in textibus feudaliibus nullibi dicatur, quod causa possessionis sit tractanda coram paribus aut domino curiae; sed quod lis de feudo ipso, in petitorio ibi sit decidenda;**

exempla

exempla hujus rei sunt in *cap. un. de controvers. feud. apud par. term. 2. f. 16. cap. si contentio 1. feud. 10. c. un. 2. feud. 20. c. un. §. insuper. 2. vers. præterea de prohib. feud. al. 2. feud. 55. accedit denique quod hanc sententiam communis praxis & Camera Imperialis servat. sicut ipse fatetur Goth. Ant. disputat. 1. 4. thes. 1. lit. C. ubi exercitij causa contrariam sententiam se defensurum profitetur. vide Ros. cit. apud Ant. d. loc. qui plures adfert rationes; & latius de hac controversia disputat.*

23. Quod si ita apud ordinarium de possessione litigium finitum: non poterit regulariter apud eundem ipsa etiam controversia feudalis & petitorium exerceri: sed aut dominus feudi, aut pater Curia, aut simul utrique ad eundem erunt. Nec obstat *cap. 1. extra de causa possessionis & proprietatis l. 10. C. de jud. (1)*: Quoniam habemus hac de re textus feudales, qui in dubiis feudalibus derogant juri communi *cum. pr. de feud. cognit. 2. feud. 1. (2)*. Quia in feudis non interdicto Quorum honorum, sed extraordinario officio judicis possessio constituitur thes. supr. prox.; de qua specie *d. c. 1. & l. 10.* loqui negaverim. Denique quia hæc regula fallit; si iudex possessionis profusus alterius fori sit, & omnino in principali iudicio incompetens; textus elegans in *cap. ultim. extra de iudicis*: ita verbi causa iudex secularis cognoscit aliquando de possessione; non tamen statim de ipsa causa secunda seu principali *cap. 7. qui filij sine legitimi*. Similiter & hic cum ordinarius loci dominus regulariter in feudis sit incompetens, possessorio penes eum finito in petitorio dominus feudi, aut pater Curia, aut simul utrique implorandi, qui quidem non indistincte competentes, sed pro diversitate demum causæ, de qua contenditur legitimi existunt. Ita si duo vasalli inter se litigant, dominus erit iudex *cap. un. §. ultim. 2. feud. 55.* vel quisquis pro domino est, velut tutor & vicarius. Gothof. Ant. disp. feud. 1. 4. th. 1. lit. B. Si dominus cum vasallo litiget, puta quando is, qui habet feudum à domino, in aliud quoque succedere vult, ipso antiquum, domino novum contendente: quo in casu pater Curia iudices erunt. Goth. Ant. d. loc. thes. 2. 3. *cap. un. v. f. 4. 21. 22. §. ult. 2. f. 16. 55. §. fin.* vel denique cum domino pater judicant, quotiens scilicet dubium utrum cognitio ad dominum, an ad pater Curia pertineat, certum tamen est, ad alterutros pertinere Gothofr. Ant. d. loc. thes. 6. Aliis in casibus coram ordinario loci lis terminatur. vid. *c. un. 2. feud. 15.* vel coram arbitro reus convenitur Ant. d. disput. thes. 5. Unde sequitur in casu *cap. un. pr. 2. f. 26.* non iudicium futurum parium, cum ibi dominus vasallum fidelem suum esse neget, ut adeo parium iudicium esse non possit, cum ceteri vasalli pater esse negentur, nec quisquam possit ju-

des

47
506
dex esse in causa illa, in qua controvertitur id, quod est litis fundamentum. *Ant. d. loc.*

24. Non vero, quæ hæc tenus de feudali judicio dicta sunt, ita intelligenda, quasi ab injusta sententia nulla concederetur provocatio. Certum est, primæ quidem instantiæ judicio vel dominum, vel patres, vel utrumque regulariter præesse, qui si in decidendo erraverint, iniquitas hujus sententiæ appellacionis remedio est corrigenda. Sed, ut propius ad rem accedamus, distinguendum, an investiens ipse fuerit vassallus superioris, & per subinfeudationem feudum concesserit c. 1. pr. vers. si vero. 2. f. 9. c. 1. §. similiter. & seq. de L. Corrad. 2. f. 34. c. Imperialem. §. illud. 2. f. 55. An allodium suum in feudum dederit. Priori casu, proxime superior dominus feudi est ad eundem: gradatim enim fieri appellatio debet l. 21. de appellat. quod procedit etiam si vicarius judicio præfuderit l. 1. §. 1. *Quis à quo appell.* & ita quoque intelligendum quod in c. un. §. ult. 1. f. 22. de Imperatore dicitur: ut scilicet. præsupponantur termini habiles, & fingatur judicium prius immediate habuisse Imperatorem superiorem. *vid. Gall. 1. O. 1. num. 56.* in quo capitulo & illud observandum, quod in appellacionis feudalis judicio ipsi etiam judices feudales se sistere debeant, coram iudice ad quem appellatur; & quod verba *sex hebdomadas* non corrigant decendum juris civilis, sed de tempore introducenda, non interponenda appellacionis loquantur: monente *Gorb. Ant. disput. feud. ult. th. ult. lit. F. & G.* Nec hoc jus mutatur, si priorem sententiam dicens fuerit Episcopus, cum enim feudalis questio secularis sit, Recte rex appellabitur, ita *Innocent. in cap. sollicita extra de major. & obedientia*, nisi feudum hoc ex papali indulgentia originem traxerit. *Rosian Synop. feud. cap. 12. thes. 72. & 73.* Quod si vero Dominus allodij primus rem suam in feudum concesserit, loci iudex ordinarius erit ad eundem. *Ros. d. loc. thes. 74. Gothofr. Ant. disput. feud. 14. thes. 7. lit. B.* Sane cum jurisdictio in rem, seu forum judicij realis non modo ibi fundetur ubi res est, sed & ubi dominus habet domicilium l. ult. C. *Vbi in rem.* non absurdum putarim, iudicem etiam cui investitor est subiectus appellari: ne scilicet. quilibet, res suas in feudando, dominum suum earum jurisdictione queat privare.

25. Et hæc de constituendo judicio hereditatis, ubi illud institui debeat, dicenda putavi; claudo jam disputationem & explicacionem l. un. cum quaestione: *quomodo & secundum cuius loci statuta successio feudalis iudicari debeat?* Antequam autem ad ejusdem resolutionem veniam, illud præmittendum duco: ut in roto jure, ita & hic, specia-
liora generalioribus derogare l. 41. de pen. l. 80. de R. l. c. 34. de R. l. in 6.

G

Unde

Unde familiarum jura & privilegia, singulorum locorum statuta, hæc vicissim universarum provinciarum mores & consuetudines excludunt. Quibus præmissis status controversiæ & casusita formandus videtur. Paulus vasallus decedit, relinquens qui ipsi succedat in feudo. De hac successione diversa sunt statuta, diversa consuetudines: aliæ in provincia ubi Curia domini sita; aliæ ipsius curiæ dominiæ; aliæ loci ubi contractus primo est celebratus, aliæ denique ubi res feudalis extat. Q. Secundum cujus loci statuta feudum judicari debeat? Ad hujus dubij decisionem propono primo regulam; deinde regulæ ampliationem & limitationes. Regula est, quod hereditas feudalis sit judicanda secundum statuta loci ubi res feudalis est sita. *Gothofr. Ant. disp. feud. i. th. i. lit. M. p. 7.* Ampliatur quod locum habeat non solum in feudis propriis, sed & ordinariè in feudis impropriis *Gothofr. Ant. d. loc. lit. C. in fin.* Limitatur primo, nisi dominus facultatem conficiendorum statutorum habens disposuerit, se velle statutum id valere ubicunque bona infeudanda sita sint. (nam de infeudatis dominus in præjudicium vasallorum jam existentium sine consensu eorum statuere nihil potest l. 74. & seq. de R. I.) Quoniam in contractibus semper id servandum quod actum est l. 34. d. 1. jam vero certum dominum id egisse quod semper se acturum prædixit, nec fidelem dissensisse, qui sciens conditioni non contradixit l. qui tacet eod. c. 5. de præsumpt. Nihil obstant quæ *supr. th. f. 14.* disputavimus: hic enim de negotio quod initium ex contractu sumit, & de re feudali statuentes dominio & jurisdictioni feudali supposita loquimur. 2. Excipienda ab hac regula statuta, quæ ad formam contractus feudalis pertinent: in his etenim locus ubi contractus celebratus spectatur. *Ros. c. 1. concl. 14. per 101. & num. 21.*

Habes hic benevole lector quæ. in *l. un. C. vbi de hereditate agatur* notatu digna existimavi: in quibus si quid bene, aut quod non displicet, dictum, supremi id numinis munus agnosco; sin male, meæ imbecillitati & juventuti æquo animo condonabis: ego hic subsisto, tu minus congrue posita corrige, omiſſa supple: pro his etiam Deo sit laus gloria & honor.

Valde Lector.

F I N I S.

73
507

A D
Præcellentem Dn.
JO. SEBASTIANUM GAMBSIUM,
J. U. Candidatum

amicum è paucis,

SOLENNITER DISPUTANTEM.

Hereditates quo peccendæ sint foro,
Dum disputas, & explicas enigmata
Iuris Latini, Principumq; oracula,
Et legis vnicæ plicas non vnicas,
Amice GAMBSI, fratris & loco & fide
Pridem mihi æstimate: iam decernitur
Hereditas Tibi sat ampla, quam Themis
Cum dote nobili dabit pretium sui
Prudentiæq; tot laboribus tibi
Partæ. Quod evenire faxit ampliter
Deus, propinquat illa & instat iam dies,
Quæ tertiara splendidum Doctoreo
Per compita orbis, civibus solatium
Ostendet, inclytæq; lumen patriæ!

pio affectu votoque

scr.

JO. HENR. BOECLERUS,
P. P. Collegii Phil. h. t.
Decanus.

Eximio atque Doctissimo,
JUVENI
DN. JOH. SEBASTIANO GAMBPIO,
AMICO MEO HONORANDO,
DISPUTATURO,

Post ver, coruscantemq. florum gratiam,
Ætas onustum frugibus promit caput.
Sic, cujus hætenus piam solertiam
Florere latis vidimus profectibus,
Gambpi, decentes ferre fructus incipis:
Et quicquid ingen I spoponderat Tui
Ver, id modus jam vincit ætas pluribus.
Quos exhibes, docti labores hoc docent.
Quantam inde messem publicum metet bonum!

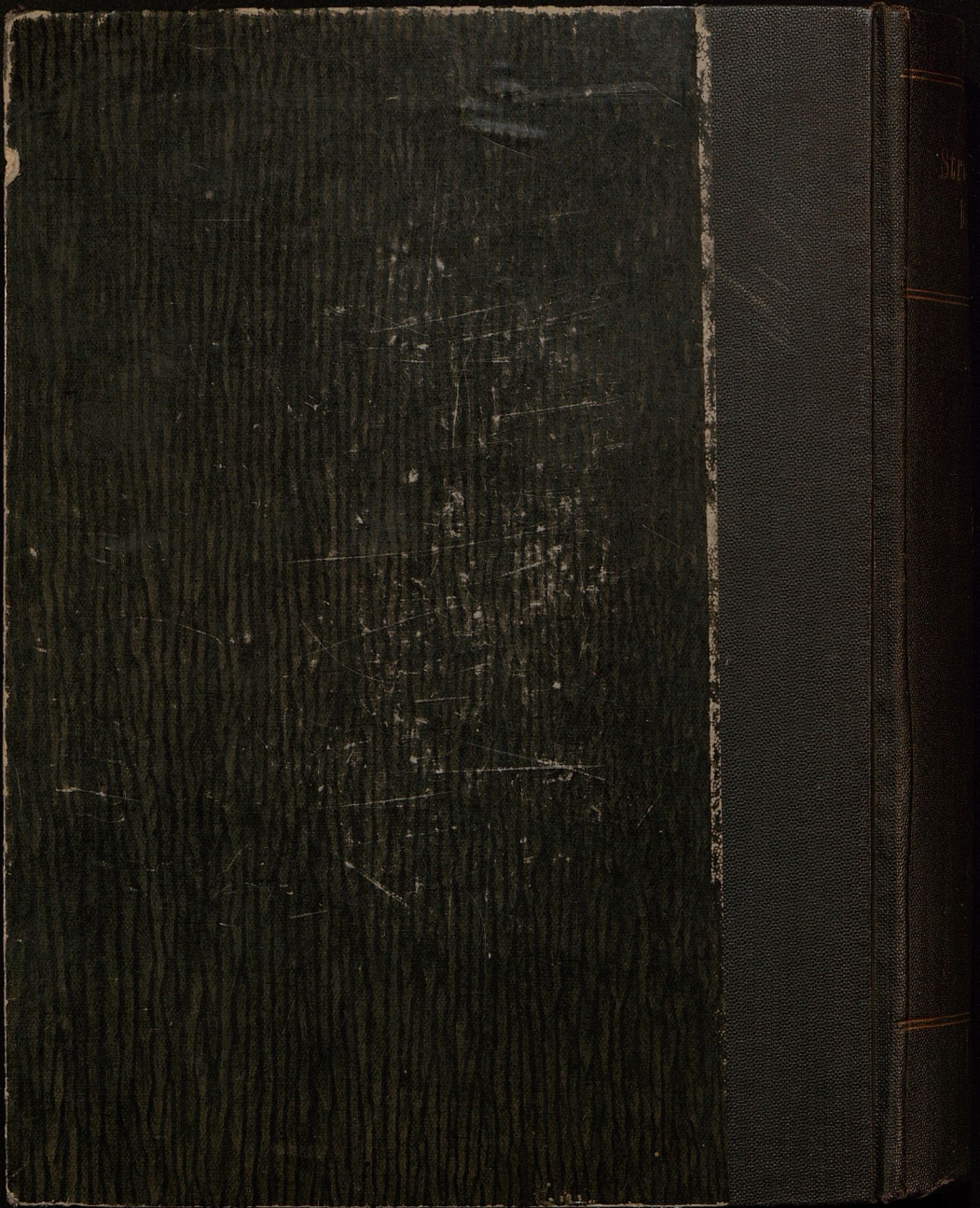
feci

M. SAMUEL SCHALLESIIUS,
Lat. Ling. in Gymnasio
Argent. Præcept.

X 261588g

VD 17

multi-
s finis
risto-
n diri-
propter
spirare
rameu
m non
medio-
piritus
niant.
r nares
Prima-
tilatur
reditur
er acci-
ius est,
ria aer,
ur at ex-
sed qua
piano in
i. de loc.
rax con-
mg, ut
Per-
rteriam
gustiam
tur, atq;
i. de loc.
n est ma-
lie clau-
qui vox
qua dici-
s, lingua
s, que

P. 302.

9

1643 10.

210

4

A N A L Y S I S
LIBRI III. Cod. tit. XX.
U B I D E
HÆREDITATE AGATUR,
V E L U B I
H E R E D E S S C R I P T I
I N P O S S E S S I O N E M
M I T T I P O S T U L A R E
D E B E A N T .

Q V A M

D. T. O. M. A.

SUB PRÆSIDIO

DN. JOH. OTTONI STABORIS, J. U. D.
CELEBERRIMI, CODICIS ET FEUDALIIUM
consuetudinum in alma ARGENTORATENSIIUM UNIVERS-
SITATE Professoris meritissimi, Patroni & Præceptoris
devoto pectoris cultu ætatim
prosequendi.

Publico Solennig, examine ventilandam
proponit

die 15. Augusti.

JOHANNES SEBASTIANUS GAMBS,

ARGENTORATENSIS.

AUCTOR ET RESPONDENS.

•••••

ARGENTORATI.

Typis JOHANNIS RPPPII.

DC. XLIII.

